Основанъ 1932 година. Брой 7. **СЪЮЗЕНЪ** Варна, 7 Януарий 1934 год.

ВЕСТНИКЪ НА ВЕСТНИЦИТѢ

Органъ на Съюза на Журналиститѣ въ България. Централно управление — Варна телефонъ 257

Редактира Постоянното Присжтствие на Съюза

Год. абонам. 50 лв. Отдѣленъ бр. 2 лв.

Настоящиятъ брой е посветенъ на гр. Велико-Търново

Ив. Стояновъ

БУНТЪТЪ НА АСЕНОВЦИ

Тоя бунтъ, който създалъ второто българско царство, билъ предизвиканъ отъ вжтрешенъ упадъкъ и външна слабость на голѣмата и силна Византийска империя. Последната започнала да упада отъ началото на XI-ия вѣкъ, следъ смъртьта на Василия II, покорителя на България. Подхвърлена на остри династически борби, тя била разяждана и отъ външни нашествия и вжтрешни междуособни войни. Отъ тия нашествия и войни много богати провинции били опустошени и разорени, други — загубени. Това намалило приходитѣ на империята тъкмо тогава, когато й трѣбвали много срѣдства, за да отбива пристжпитѣ на външни и вжтрешни врагове. За да получи тия срѣдства, тя била принудена да увеличи данъцитѣ и да почне усилено да ги събира и то не въ натура, както било порано, а въ пари.

Това влошило положението на населението и увеличило неговитѣ бедствия. Освенъ отъ тежки данъци, населението е страдало а отъ притѣсненията, на провинциалнитѣ чиновници, които, възползувани отъ упадъка на централната власть, захванали да злоупотрѣбяватъ съ службата си и се предали на грабежи. Особено зле се отразила върху положението на населението системата на прониарството.

Императоритѣ, които сами произхождали отъ земевладѣлческата аристокрация, преставали да защищаватъ селянитѣ и захванали да раздаватъ общинскитѣ земи заедно съ населението на свои любимци въ пълна собственость, или само въ пронии, като награда, или срещу задължение за военна служба. Тая система на прониарството се развила толкова много, че застрашила извънредно свободната селска община. Последнята почти изчезнала и свободнитѣ дребни селяни, така нареченитѣ епики, сжщо изчезнали и се превърнали въ крепостни. Голѣми опустошения и бедствия причинили на населението и нашествията на нови варварски народи, печенеги и кумани, а сжщо така и тежки природни напасти — земетръсъ, гладъ и пр.

Всичко това увеличило негодуването на населението и то захванало да го проявява, като подкрепяло възтанията на оцѣлѣли представители на българския царски родъ, какъвто билъ Петъръ Делянъ, на призренскитѣ боляри, изобщо, на всѣки недоволникъ отъ империята. Още по остро то проявявало своето недоволство, като минавало масово къмъ богомилството и чрезъ него дигало чисто революционни движения.

Ала тия възстания и движения били потжпкани и положението на населението станало още по тежко и по непоносимо. Отъ края на XI вѣкъ настанало време на най тежка народна неволя. Нападенията на варваритѣ не престанали. На изтокъ, въ Азия, турцитѣ постоянно напредвали къмъ западъ, като изтребвали безпощадно населението и опустошавали цвѣтущи крепости; доста богати области въ Мала Азия, които доставяли на империята най голѣмитѣ доходи и най добри войници, паднали въ тѣхни ржце. Печенеги и кумани продължавали да плячкосватъ и опустошаватъ Полуострова, а къмъ края на вѣка, нормани и кръстоносци нападнали и опленили западна България и Македония.

Това намалило още повече доходитѣ на империята тъкмо тогава, когато за успѣха на борбата съ многобройнитѣ й врагове неи трѣбвало пакъ голѣми и сигурни финансови срѣдства. За да ги добиятъ, императоритѣ не се стѣснявали предъ нищо: разпореждали се произволно съ богатитѣ имоти на църквата, намалявали и съкръщавали заплатитѣ и наградитѣ на чиновницитѣ, облагали населението съ нови данъци, сѣчели дори долнокачествени *пари* и пр. Разбира се, всички тия мѣрки били приложени най вече върху Балканския полуостровъ, защото следъ намаляването на източнитѣ имперски владения, той останалъ главно мѣсто, отдѣто империята попълвала войскитѣ си и черпела финансовитѣ си срѣдства. Най вѣрни и точни сведения за състоянието на страната презъ тая епоха ни даватъ писмата на Теофилакта, който тъкмо тогава билъ Охридски архиепископъ.

Опустошени и обезлюдени мѣстности, разорено и поробено население, тънеще въ мизерия, — такава картина ни ризува Теофилактъ въ писмата си, който сж въ сжщото време протестъ срещу бирнишки грабежи и чиновнишки произволи. Тежестьта на данъцитѣ падала върху земледѣлското население, роби и крепостни, защото аристокрацията, духовна и свѣтска, се ползувала съ привилегията да не плаща данъци. Данъцитѣ били тежки, защото всичко, що ималъ селянина, било обложено съ данъкъ; ала още по тежъкъ билъ начинътъ на тѣхното събиране. Държавнитѣ бирници съ голѣма свирепость събирали данъцитѣ и прилагали държавнитѣ наредби: „клирицитѣ ограбватъ и бичуватъ. пише Теофилактъ, парицитѣ изчисляватъ и старателно обискиратъ . . . Вематъ рушветъ и като го получатъ, сърдятъ се и заплашватъ, за да имъ даватъ постоянно . . .“ „Бирницитѣ събиратъ дори и най-дребнитѣ остатки отъ сърпа“ и затова: „тѣ сж по скоро грабители, отколкото събирачи на данъци“. Прибавимъ ли къмъ това и предизвиканитѣ отъ постояннитѣ войни чести войнишки набо и, които били другъ бичъ за населението, както и военнитѣ поселенци, на които раздавали земя отъ общинската, която селянитѣ трѣбвало да обработватъ, картината на народната неволя ще стане още по-мрачна. Тъй презъ XII в. населението убеднѣло, загубило земята си и изпаднало окончателно въ крепостно, дори и робско положение.

Това подкопавало общественитѣ устои на империята и тя захванала още по бърже и посилно да се разлага и упада. Презъ XII в. турцитѣ стигнали до Никея, печенегитѣ и куманитѣ подновили своитѣ грабежнически нападения, нормански и сарацински морски разбойници опустошавали островитѣ и трѣговетѣ на Бѣло море, а въ полуострова нахлули и маджари. Несигурно за своя животъ населението напущало земитѣ си, или бѣгало изъ планинитѣ, гдето усилвало недоволнитѣ отъ управлението елементи, или се присъединявало къмъ варваритѣ, или забѣгвало въ земитѣ на едритѣ земледѣлци и на манастиритѣ и се настанявало подъ тѣхна защита. Освенъ робството, развило се до голѣма степень и монашеството. Търговията и промишлеността минали въ чужди ржце, най-вече въ ржцетѣ на италиянци, а това направило да упадне и градскиятъ животъ.

Недоволство бушувало въ всички обществени срѣди, найвече долу, въ широкитѣ народни маси и тѣ, подъ влияние на революционната богомилска проповѣдь, се дигнали. Заредили се едно следъ друго редъ богомилски възстания, догде се стигнало до добре обмисленото и организирано възстание на Асѣневци.

Асѣневци били боляри, вѣроятно, отъ българизиранъ кумански родъ, чийто владѣния се намирали въ центъра на северна България, около Търново. На три хълма, въ политѣ на които се вие р. Янтра, се намирали тѣхнитѣ три крепости: Момина крепость, Царевецъ и Трапезица. Изложена на чести варварски нападения, С. България, особено източната й часть, била почти напустната отъ Византия; властьта на последната тукъ почти слабо се чувствувала. Отъ друга страна, и международното положение благоприятствувало за успѣха на едно организирано възстание: маджаритѣ били заели Моравската области и Софийско, а италиянскитѣ нормани презъ Албания и южна Македония били стигнали западна Тракия и оттамъ вече били насочили войскитѣ си къмъ Цариградъ.

На Асѣневци не оставало нищо друго, освенъ да използватъ трудното външно и вжтрешно положение на Византия, да се вслушатъ въ желанията на народа, демонстративно проявени чрезъ възстанията, да канализиратъ народното недоволство и като организиратъ народнитѣ революционни сили да поведатъ разбунтувания вече народъ срещу империята.

Така и направили. Опрѣни на своитѣ здрави крепости, използували умѣло военнитѣ сили на задунавскитѣ варвари, тѣ повели възбудения народъ срещу империята и успѣли.

Въ 1186 год. второто бълг. царство било създадено!

Опитайте чудно ароматичнитѣ цигари отъ фабрика

МОМИЧЕ

на

М. АВГЕРИНИДИ

ВАРНА

за да се увѣрите, че сж ненадминати

Хараламби А. Б.

Старата търновска митрополия и митрополитъ Климентъ.

(Бележки и спомени)

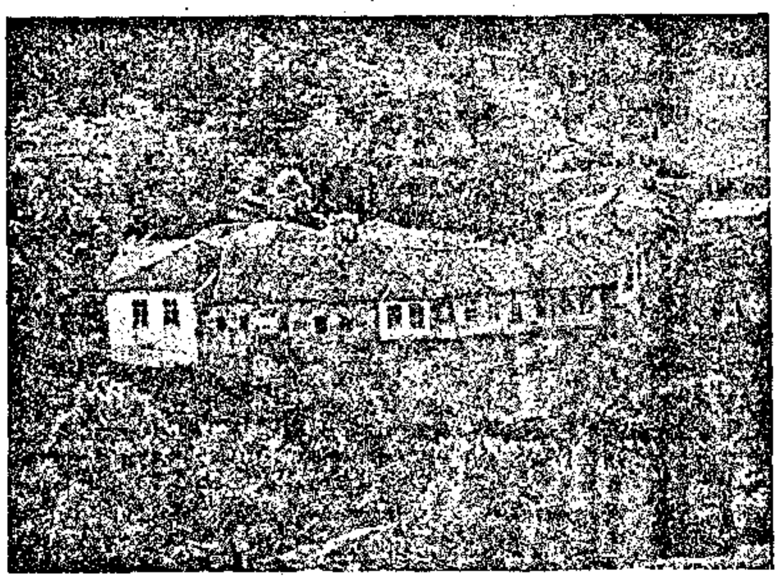

Общъ изгледъ на старата Търновска митрополия, сега изчезнали

Въ старата „Асенова Махала“, на градъ В. Търново, току подъ севернитѣ поли на крепостьта „Царевецъ“, на лѣвия брѣгъ на рѣката Янтра, срещу старата историческа църква „Св. Димитъръ Солунски“, се намира старината търновска митрополия съ черквата „Св. Петъръ и Павелъ“.

Още като юноша, азъ си спомнямъ за тази древна обитель. Години изминаха, а все още така добре я помня като днесъ. Отдалечъ тя изглеждаше като стариненъ мънастиръ, обкржженъ отъ високи двуетажни сгради отъ северъ и западъ; долниятъ етажъ бѣ иззиданъ отъ едри дѣлани камъни, потъмняли отъ вѣковетѣ, горниятъ — отъ дървенъ материалъ, стенитѣ облицовани отъ червени и сини тухлички, по краищата споени съ хурасанъ. Този етажъ бѣше съ дълги нависнали стрѣхи съ позеленѣли керемиди, а около съ много, но малки прозорци и по тѣхъ издълбани чудесни резби въ старъ български стилъ.

Въ митропол[illegible] се влизаше презъ голѣма и дебела дървена врата, обкована съ ковашки желѣзни пулове. Вжтре имаше тѣсна и чиста калдъръмена пжтека, която водеше презъ потъналъ въ бухнали дървета и кичести чемшири, дворъ, въ срѣдата на който се издигаше внушителна вѣковната митрополийска черква „Св. Св. Петъръ и Павелъ“ строена презъ 1204 год. презъ врѣмето на Царь Калоянъ, когато папскиятъ легатъ Лъвъ посвѣтилъ архиепископа Василий за приматъ на българската църква, а Царь Калоянъ билъ тържествено коронясанъ съ златна царска корона, признатъ отъ папата за Царь на Българитѣ — дадени му биле скиптъръ и знаме и право да сече монети съ царски образъ.

Често пжти, заедно съ по-голѣмиятъ си братъ Атанасъ, който бѣ личенъ и интименъ приятель на митрополитъ Климента, азъ посещавахъ тази стара българска светиня и се отбивахъ при дѣда владика. Той ни посрещаше усмихнатъ и протягаше ржка да ни благославя и ние съ страхопочитание целувахме ржката му. Братътъ ми оставаше по дълго врѣме при него на разговоръ, а азъ, тогава младежъ, използувахъ врѣмето на разговора имъ съ удоволствие и жажда разгръщахъ книгитѣ и картинитѣ, отрупани по масата на дѣда владика, или излизахъ вънъ, ходихъ по дългитѣ и широки чардаци на митрополията, влизахъ въ стаитѣ, послани съ пъстри български черги и везани възглавници и дълго съ удивление и възторгъ надничахъ презъ прозорцитѣ навънъ, кждето се откриваха чудни живописни изгледи край Янтра и старото Търново. После слизахъ отъ високитѣ дървени стълби любувахъ се на пъстритѣ пауни въ двора и най-внимателно надничахъ презъ желѣзнитѣ решетки на прозорцитѣ въ старата митрополийска черква.

Помня единъ день, това бѣше наскоро преди да вдигнатъ на заточение дѣдо Владика, отидохме съ брата си да го навестимъ. Братъ ми влѣзе вжтре при него, а азъ излѣзохъ въ двора. Една стара бабичка, която прислужваше изъ митропо- [illegible] не много възрастенъ, русъ, високъ господинъ, облѣченъ въ туристически дрехи, нѣщо като англичанинъ. Влѣзохъ и азъ подиръ тѣхъ. По разговора, който той заведе съ старата прислужница, разбрахъ, че говори по български. Полюбопитствувахъ и заслушахъ и азъ какво разказваше старицата. Тя увлекателно започна да разказва интересни нѣща, които събудиха у менъ голѣмъ интересъ. Тя разказваше тихо и спокойно, както говорятъ всички стари хора съ една добродушна усмивка на лицето и съ една благочестива чистосърдечность. Споменуваше дати, имена на български царе, събития и спомени за старото българско царство. Въ тъмниятъ жгълъ на старата черква, до вратитѣ къмъ олтаря, тя показа една стара изография стенописна картина. Това бѣше образа на български царь съ златна корона на глава, съ черна кжса монаршеска брада, наметнатъ съ червена багреница, извезана съ златни украшения и припасанъ на кръста съ сърменъ коланъ, на който висеше дълъгъ златенъ мечъ. Този царь бѣше седналъ на тронъ, съ строгъ буденъ по-

+Търновски Митрополитъ Климентъ

гледъ, устременъ напредъ и изпитателно ни гледаше.

До него бѣ нарисуванъ едъръ и снаженъ български велможа, съ шлемъ и желѣзна ризница, а задъ царя стоеха прави още нѣколко боляри.

Старицата продължаваше:

— Ето, това, това е Царь Калоянъ, български царь, който изгради тази черква. Този царь издигна България и папата му даде право да сѣче пари, да носи кръста и знамето на Христа. Тази е царската черква и тукъ той е идвалъ да се моли. Това е било отдавна, въ старото българско царство, и тази рисунка е отъ онова време. А тукъ . . . сочеше съ ржка старата, като показваше една тъмна стаичка до олтаря въ дѣсно къмъ южната страна, — е била старата книгохранилница. Тукъ сж се пазили стари български ржкописни книги, пергаменти и грамоти, които лукавиятъ гръцки владика заповѣдалъ да изгорятъ. Подъ тази плоча тукъ е погребанъ, въ българско наша черква, е упокоенъ този владика, който изгори нашитѣ стари книжовни паметници.

Бабичката клатѣше главата си и съ разпалени жестове живо разказваше, сѣкашъ всичко изживѣваше и ни принасяше въ миналото. Чужденецътъ слушаше и пишеше нѣщо въ едно тевтерче. Следъ това излѣзохме и чужденецътъ си отиде.

На тръгване за Горна-Орѣховица въ файтона, азъ разправях[illegible]ката и той съ удоволствие ми разказа още твърде много събития отъ историята на тази черква, които заедно съ чутото отъ старата жена и виденото въ черквата, дълбоко заседиаха въ паметьта ми. Азъ често посещавахъ тази стара черква и не веднажъ по-късно я фотографирвахъ. За щастие снимкитѣ запазихъ, които сж единъ редъкъ споменъ, още повече, че въ 1913 година отъ землетресението тя се събори, а околнитѣ сгради съ чардацитѣ рухнаха и се преобърнаха въ развалини. Нищо не остана отъ онова, което нѣкога бѣха видѣли тамъ — всичко се промени — старата търновска митрополия за винаги изчезна, а черквата остана въ съвършенно другъ видъ. Далеченъ споменъ остана само името на дѣда Климента, когото добре помня. Виждалъ го бѣхъ да показва и ржкописитѣ си на брата ми и да му чете нѣщо. Митрополитъ Климентъ бѣше даровитъ писатель. Неговата повѣсть „Нещастната Фамилия" и драмата му „Ивонку", подписани съ мирското му име Василъ Друмевъ оставатъ перли на книжнината ни. Това сж две трогателни книги, които извикватъ сълзи. Имаше нѣщо силно по духъ въ натурата на дѣда Климента; той бѣше прочутъ, освенъ съ перото, но и съ словото си. Бѣше човѣкъ на народа. Роденъ въ гр. Шуменъ въ 1839 год. той следва въ Русия и завършва висша духовна академия. Титуляренъ Митрополитъ на търновската епархия дѣдо Климентъ стана на 27 май 1884 година на мѣстото на покойния митрополитъ Иларионъ Макариополски — 1812—1875 г.

Митрополитъ Климентъ игра важна роль още въ Търновското Учредително Народно Събрание и взе живо участие като единъ отъ между първитѣ държавни деятели. По-късно той взема активно участие въ политическия животъ на страната и макаръ черковенъ сановникъ, у него пламти чувството на борецъ за сждбинитѣ на народа и държавата. Неговиятъ девизъ е билъ — да научи народа да знае да цени и да брани своитѣ политически права, освѣтени отъ конституцията и да внуши на българския народъ, че самия той трѣбва да бжде господарь на себе си и да не оставя да се разпореждатъ съ сждбинитѣ му по прищевкитѣ на тази или онази партия.

Буенъ трибунъ и духовенъ водачъ на народа, съ воля, нравственъ животъ, положителность и твърдъ благороденъ характеръ митрополитъ Климентъ между другитѣ проповѣди, държа една пламенна речъ на 14 февруари 1893 г. въ Търновската съборна черква Св. Богородица въ защита на православието. Тази речъ бѣше едно отъ най голѣмитѣ събития въ началото отъ царуването на князъ Фердинанда и която стана причина да се измени чл. 38 отъ конституцията въ V В. Н. Събрание.

Дѣдо Климентъ на тази проповѣдъ бѣ казалъ „сѣднитѣ знаменити думи: „Трѣбва да знаемъ, че всѣки, който посѣга у насъ на православието, той посѣга на самото сжществувание на народа. Който и да е той, макаръ и съ найважно положение, та и да го считатъ хората за най-голѣмъ доброжелатель народенъ, за най-голѣмъ патриотъ, но посѣга ли на народната вѣра православието, подритва ли и незачита ли това свещенно достояние, оставено намъ отъ дѣди и прадѣди, като безценъ залогъ за чистото и трайно народно сжществувание той не е и не може да бжде приятелъ на народа си, защото подкопава единствената найяка и незиблена основа на сжществуването и преуспяването му; той му е врагъ и жестокъ врагъ.

Заради горната речъ дѣдо Климентъ бѣше преследванъ и подхвърленъ на стредания първоначално въ Петропавловския Лѣсковски монастиръ, а по късно въ Гложенскиятъ, отъ кждето на 24 май 1894 г. тържествено се завърна въ Търново.

Голѣмъ родолюбецъ, съ силна и пламенна любовъ къмъ своя народъ, вдъхновенъ, той искаше да види народъ и държава, династия и паеме въ едно цѣло — въ пълна вѣрска и политическа хармония. Съ тия мисли той бѣ официално изпратенъ при Руския Царь, да го моли да стане кръстникъ на нашия престолонаследникъ и мисията си той блестяще изпълни да съедини и свърже народъ и династия въ едно здраво и единно цѣло заради величието на България. Слѣпцитѣ не го разбраха и го поругаха. Но провидението бдѣше надъ него и надъ България. И макаръ, че сж се изминали 40 години отъ тогава, ние виждаме проповѣдитѣ и идеала на този голѣмъ водачъ че не сж забравени и дѣлото му продължено отъ нашия любимъ Царь Борисъ III.

Днесъ видътъ на търновската митрополия е съвсемъ другъ много по-новъ и даленъ не дава ни най малката представа и илюзия на онова, което бѣ преди години

Китната градина и оригиналната висока сега ограда, която обкржжава новата митрополия далечъ не напомня за миналото.

Сѣкашъ грохналитѣ оскждни останки отъ старата черква, пропукани и скрепени тукъ-тамъ съ циментъ и варь, изоставена и самотна, безъ околнитѣ нѣкогашни дълги и високи двуетажни сгради, издаватъ мълкомъ своята мжка. Рухнала е и килията на дѣда Климента, който отдавна е станалъ шепа черна пржсть. Ала името му е още живо и то нѣма да умре, защото духътъ на борецъ не умира. Посетихъ напоследъкъ старата българска столица на Асенѣвци, пожелахъ отново да видя: развалинитѣ и запустението. Спрѣхъ се нѣколко минути въ храма и загледахъ старинната мазилка, потжмняла отъ вѣковетѣ. Ето и избоденитѣ очи въ фрезкитѣ на светиитѣ и разнитѣ картини отъ свещенното писание. Тѣзи изкъртени рисунки и разрушени фрезки сж били извършени тогава отъ дивата сганъ на Челеби, която превзе и разсипа Търново на 14 юни 1393 год.

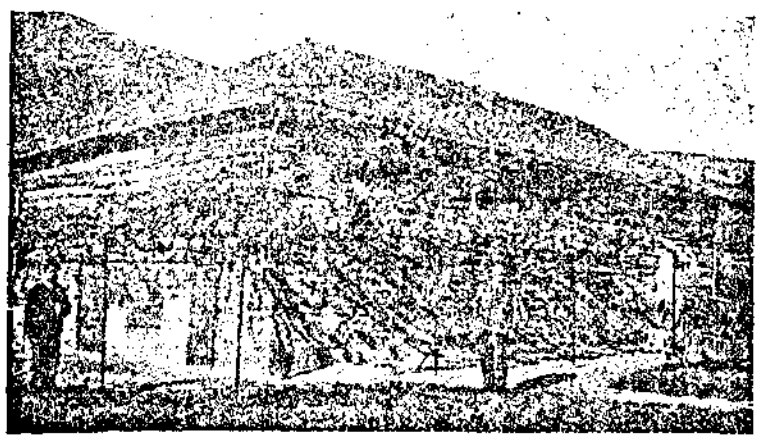

Сегашенъ видъ на Митрополийската черква „Св. Св. Петъръ и Павелъ" — Търново. Строена презъ 1204 година.

Печатница Д. Тодоровъ Варна.

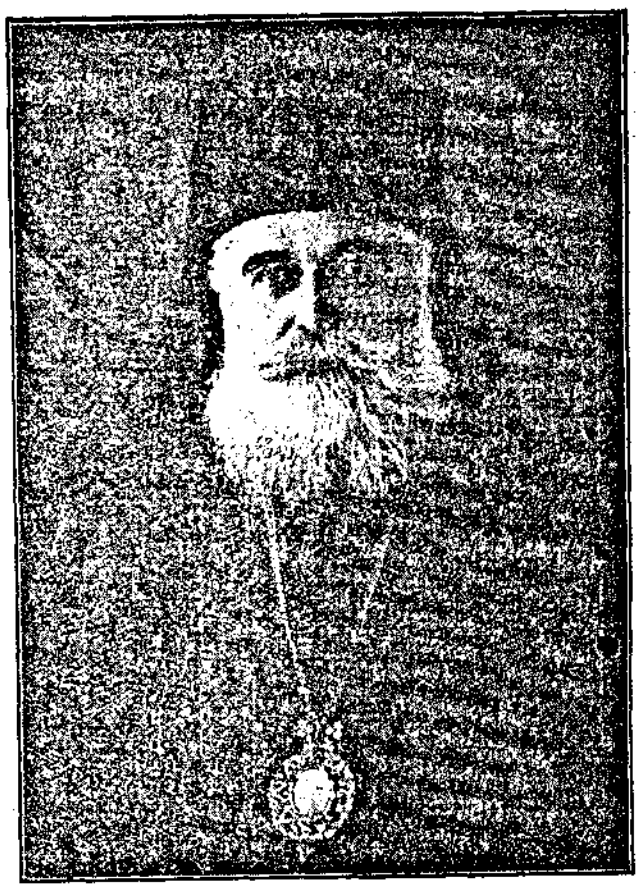

Негово Високопреосвещенство Търновския Митрополитъ Филипъ — достоенъ наследникъ на Иларионъ Макариополски и Климентъ Търновски.

На Българската книга.

Ти блѣсна първи пжть съ Святото писание,
Що Солунсктѣ братя, въ онзи тъменъ вѣкъ
Поднесоха ни въ даръ; и съ твоето сияне
Тѣ варварина грубъ, превърнаха въ човѣкъ!

И сетне пакъ безспиръ, все мждра и свещенна,
Ти грѣ срѣдъ наши родъ и въ радость, и печаль:
Ту съ проповѣдь на Климентъ, чиста вдъхновена,
Ту съ Словото на Козма — пълно съ ядъ и жаль.

А щомъ врагътъ дойде въ страната ни рождена
И впрегна цѣлъ народъ въ жестокия хомотъ,
Буна запали ти, въ Обитель съхранена,
И вѣра, и завегъ за новия животъ . . .

Летѣха вѣкове подъ бремето сурово.
Надъ нашата земя вилнѣеше врагътъ;
Но ти не спрѣ: и съ Дамаскиновото слово
Къмъ свободата пакъ ти сочеше ни пжть!

И ето тамъ, въ Атонъ, всрѣдъ горски пущинаци,
Ти прозвуча като спасителна тржба;
При твоя зовъ могжщъ, безброенъ рой юнаци
Се спуснаха безъ страхъ въ решителна борба.

Ти сгрѣ, и младъ, и старъ съ Букваря на Берона,
И Бозвели чрезъ тебъ разклатилъ е Фенеръ;
Раковски ни издигна чакъ до небосклона,
А Ботевъ сложи въ тебъ разкошния си даръ . . .

Славейковци и Вазовъ — сжщи великани —
Съ речъ дивна влѣха въ тебъ възторга си свещенъ,
Отъ плоднитѣ поля и шеметни балкани
На родния ни край, въ неволи закаленъ!

Творци единъ презъ другъ, о наша свята книга,
Превърнаха те въ храмъ великъ, несъкрушимъ;
Дн съ въ тебъ се лѣе химнъ на волна чучулига
И носи се духътъ на свѣтлъ херувимъ . . .

Ти бѣше нашъ животъ презъ вѣковетѣ черни,
Ти си наша гордость въ радостнитѣ дни;
Ти криешъ въ свойта гръдь тжгитѣ ни безмѣрни
И нашитѣ мечти за свѣтли бждини . . .

Когато ни обвий мракъ тежъкъ, безпросвѣтенъ,
И стисне ни отвредъ убийствена беда,
Едничка ти ще сочишъ пжтя ни заветенъ:
Поклонъ предъ тебъ, поклонъ, напжтствена звезда!

Стоянъ Георгиевъ.

Домъ за изкуство и просвѣта въ гр. В. Търново

Утвърденъ е отъ Мин. на Просвѣтата и М-вото на Вътр. работи у тава на дружеството „Домъ за изкуство и просвѣта" въ старопрестолния градъ В. Търново.

Дружеството има за цѣль: да сплоти ученитѣ, писателитѣ, художницитѣ, журналиститѣ, архитектитѣ, скулпторитѣ музикантитѣ, инжинеритѣ, археолозитѣ въ гр. В. Търново и окржга; да действува въ самия окржгъ за вдълбочаване на народното самосъзнание и за правилно насочване на творческитѣ народни сили; изнамѣрване, откриване, запазване на националнитѣ български изкуства и тѣхното проагитирване между народа и да действува въ самия гр. В. Търново за духовното му и културно повдигане.

Основателни членове на това културно дружество сж: Недѣлко Каранешевъ, художникъ и писатель, Н. Кжневъ, писатель, П. Карасимеоновъ, окр. архитектъ, Ал. Пенчевъ, журналистъ, Сава Сжбевъ, обществ. Ан. Каранешевъ, художникъ, Р. Радославовъ, писатель Звезделинъ Цоневъ — историкъ, журналистъ и писатель, Иорд. Кулелиевъ, общественикъ, Ас. Христовъ Крусовъ, директ. на нар. библиотека, Д. Погриловъ худож., Алекс. Поповъ писатель, Хар. А. Бу[illegible]овъ обществ. Райчо Казакозъ, Н. Константиновъ, подпо[illegible]ковникъ о. з. Хр. Тошевъ, Богданъ Ивановъ, Георги Алексиевъ, В. М. Шишк[illegible]въ, Д. Доневъ, Черневъ военъ капелмайстеръ, Касабовъ, воен. капелмайстеръ, П. Балтовъ, архитектъ, П. Д. Кършевъ, Д-ръ Панаиотовъ, Д-ръ Халачевъ, Н. Д. Сокеловъ, Ив. Копчалийски, Юр. Стояновъ, Р. Радевъ, свещеникъ и др.

ЗВЕЗДЕЛИНЪ ЦОНЕВЪ.

Монастиритѣ въ Търновско

(Крепители на националенъ духъ и вѣра презъ вѣковетѣ).

Въ усоя планинска долина стояла
Въвъ стари години обитель свѣта.
Кандило блѣщяло, молитва се пяла
Въвъ черквица бедна далечъ отъ свѣта.
Ив Вазовъ

Монастиритѣ, изобщо въ България, сѫ ония духовни кандили, които сѫ освѣтявали пѫтя на българския народъ. Въ епохата на политическото ни и духовно робство тѣ сѫ играли важна роля за народното просвѣтление и спасение! Това сѫ духовнитѣ огнища за сгрѣването на измѫчената българска душа — крепителитѣ на българското племе, кѫдето всички наши народни дейци, герои и светители, намираха упования, вѣра и сила, за да подигнатъ съ перо, кръсть и сабя народното съзнание и да спасятъ загиваща България.

Тамъ — въ потайнитѣ монастирски килии, е била скѫтана презъ вѣковетѣ и пазена духовната съкровищница на българския народъ — нашата националность, езикъ и писменость.

Българскитѣ монастири, подобно на монастиритѣ въ Италия презъ срѣднитѣ вѣкове, запазиха цѣнни рѫкописи и бѣха срѣдища, кѫдето се превеждаха и преписваха черковни книги и се съставяха оригинални апокрифни творения отъ видни монаси и духовни будители.

Тукъ се пазеше споменътъ за величавото българско минало — царе, патриарси и държава! И по страницитѣ на пожълтялитѣ монастирски рѫкописи: хрисовули и житиета, бѣха записани хроники и имена за черковни и исторически събития отъ голѣма важность за родното минало.

Изучване историята на монастиритѣ въ България, особено около старопрестолния градъ В. Търново, е изучаване на голѣмата борба за свобода отъ петвѣковно робство, а едновременно история, свързана съ имената на величави герои, които ни разкриватъ подвига, духа и силата въ вѣрата; достойни да бѫдатъ посочвани за примѣръ, поука и назидание отъ поколение на поколение.

Като почнемъ отъ патриарха на нашата история — отца Паисия Хилендарски, който отъ Атонъ пръвъ се провикна за спасението на народа, надзърнемъ презъ огнения духъ на великия апостолъ за свободата дяконътъ Левски, или хвърлимъ погледъ на страдалеца Софрони Врачански — тѣ всички сѫ излѣзли изъ глухитѣ монастирски килии, кѫдето мълчанието на свѣтата монастирска обитель и грѣйналото кандилце предъ иконостаса сѫ вдъхновявали, издигали и засиляли вѣрата, укрѣпяли сѫ дѣсницата съ Божията повеля съ вѣра, духъ и сила, да застанатъ въ редоветѣ на борбата и народното дѣло.

Околностьта на В. Търново, е пълна съ стари български монастири — вѣковни пазители на националенъ духъ и вѣра, които чакатъ историци и писатели, за да имъ ризкриятъ старинни легенди и предания за миналото и историята на българския народъ.

Защото — тукъ сѫ се подвизавали редица видни наши народни будители герои и великани. неуморни апостоли и труженици, мѫченици, за вѣра, езикъ, книга и народно съзнание, които съ перо, кръсть и слово въ името Божие, запалиха борбата за свобода.

Ето буйния попъ Харитонъ отъ **Дрѣновския монастиръ**, ето до него Бачо Киро — бурниятъ синъ на неспокойно време; ето отецъ Матей отъ **Преображенския монастиръ**, — немиренъ духъ и стихия на накипяло народно негодувание срещу вѣковни робители; ето будния стражъ — отецъ Иосифъ Соколски отъ **Габровския монастиръ**; ето епископъ Софрони Врачански отъ Арбанашкия и Капиновски монастиръ; ето отецъ Максимъ Райковичъ, Неофитъ Бозвели, Иларионъ Макариополски отъ Петропавловския монастиръ; ето иере монаха Агапия отъ свищовския монастиръ.

Да спомена ли за дякона Левски, Раковски, Мамарчевъ, които сѫ кръстосвали този край и сѫ имали винаги сигурни и спокойни убежища въ монастирскитѣ килии и тамъ бѣха укрепени съ силна вѣра, съ благочестие отъ братята монаси — тѣхни сподвижници и съратници; да изброявамъ ли подвизитѣ, борбитѣ и въстанията, които избухваха подъ монастирскитѣ зидове — ето: Марийното въстание въ **Петропавловския монастиръ**, подготвено отъ игумена отца Софрония и; монаха Иронимия въ 1700 год., ето избухналото възстание въ **Плановския монастиръ** — „Вѣлчовата завѣра“ — на чело съ капитанъ Мамарчевъ, Велчо Джамджията и отецъ Сергий въ 1835 год.; ето страшния планъ и борбата за свобода на Дѣдо Николовата буна въ Петропавловския монастиръ, съ участието на двамата страдалци и изгнаници по-късно въ Диаръ-бекирскитѣ зандани игумена х. Иосифа и брата му х. Теодосия Иваниктови, попъ Стоянъ Брусевъ и попъ Никола Гиневъ въ 1856 г.; ето хаджи Ставревото възстание въ Капиновския монастиръ съ игумена х. Теодоси Хорозовъ въ 1862 г.; ето четата на Филипъ Тотя войвода въ 1867 г.; — първа благословена въ Свищовския монастиръ отъ отца Агапия, умрѣлъ по-късно изгнаникъ въ Влашко; ето героичнитѣ подвизи на храбрата чета, начело съ попъ Харитона, Бача Кира и отца Пахомия въ Дрѣновския монастиръ — могатъ ли да се изброятъ всички народни и духовни будители за спасение на родъ и черква? Тѣхната редица е легионъ, тѣхнитѣ имена епопея и паметникъ на българското възраждане.

Може да се каже, че въ България, нѣма подобна историческа епархия, каквато е В. Търновската да има толкова бележити страници въ своята история, да е дала толкова кървави народни възстания противъ петвековното робство начело съ духовни дейци. Тия будни синове сѫ следвали примѣрътъ на архиепископа Василий който благослови възобновителитѣ на второто българско царство и положи короната на царь Асеня I. въ 1186 г. въ църквата „Св. Димитъръ“ въ Търново, отъ царь Ив. Асеня II, който издигна великата лавра „Св. 40 мѫченици“ въ 1230 г., кѫдето пренесе мощитѣ на Св. Сава и Иларионъ Мъгленски; отъ царь Иоанъ Александъръ който издигна и окраси множество монастири въ България и ги обдари съ скѫпи дари, земи и хрисовули за владения; отъ Св. Теодоси Търновски, който въ **Килифарския монастиръ** събра 50 ученици, жадни за духовна сила и просвѣта, които взеха живо участие въ борбата срещу богомилската ересъ, нѣкои отъ които по-късно се издигнаха като голѣми духовни пастири, учени и писатели на онова време отъ последния Търговски патриархъ Евтимий, който издигна и създаде прочутата търновска книжовна школа, написа повече отъ 18 богослужебни книги въ рѫкописъ и превърна Шишмановиятъ монастиръ Св. Троица при Търново въ първа духовна академия на българската книжовна и богословска *мисъла и слово* — академия, дала велики имена на богослови, пръснати по всички славянски народи които по своята ерудация и значение се равняватъ на книжовницитѣ и богословитѣ презъ златния вѣкъ на царь Симеона.

Въ търновскитѣ монастири сѫ били пренесени мощитѣ на Св. Иванъ Рилски, на света Теофано, византийска императрица, на свети Иларионъ Мъгленски, на света Петка Епиватска, на свети Гавраилъ Лѣсновски, на свети Михаилъ Воинъ отъ Потука, на свети Иванъ Поливой и др.

Монастиритѣ въ Търновско, се явяватъ като единствена съкровищница на народни ценности изъ областьта на материалния ни и духовенъ животъ и искуство въ миналото. Защото тукъ сѫ запазени ценни старини не само отъ църковенъ интересъ, но и отъ историческа стойность и художествено значение. Отъ фрескитѣ на църковната живописъ, кѫдето сѫ изписани български царе, боляри и светии, виждаме *бита, нравитѣ и носията* на нашитѣ прадѣди презъ столѣтията; до каква степень на красота изящность и величие сѫ достигнали нашитѣ прочути резбари въ своето резбарско изкуство и съ какво голѣмо проникновение гореща любовь вдъхновение сѫ създавали тънката плетеница, грациознитѣ красиви образи пози и барилиефи се вижда отъ хубавитѣ иконостаси, кивоти и владишки тронове — тамъ е дадена въ разни символи и образи състоянието на измѫчената християнска душа, а въ красивитѣ композиции на растения и птици по аркитѣ на иконостаси и надъ вратитѣ на олтаря е отразено златното сърдце на български художникъ, който иска да привлече погледа и прикове вниманието на вѣрющиятъ. Съ каква забележителна способность, умѣние и вещина сѫ издълбани сложнитѣ форми на деликатната изработка; каква неуморна грижа, трепеть и любовь блика въ образи орнаменти и линии, така сполучливо изразени за да хвърлятъ въ умиление и възторгъ всѣко християнско сърдце, обърнато за молитва въ този Божи домъ!

Монастиритѣ въ Търновско — това сѫ почетни останки отъ твърдинитѣ, въ които се е запазилъ живъ българскиятъ народенъ духъ, — тѣ сѫ нашитѣ заветни скрижали и паметници на родна вѣра, езикъ и писменость.

Нѣкога — тукъ сѫ се развявали: кръстътъ и сабята, епатрахилътъ съ знамето съ общи усилия въ борбата противъ робството. Проповедвало се е свобода или — смърть и кръстътъ съ евангелието е благославялъ дѣлото. Но за това — нова, освободена България не имъ остана сѣкашъ признателна, — забрави ги тия наши светини — монастиритѣ. Не имъ помага никой. Изостави ги и една часть отъ българския народъ, който подири други почитания, други скрижали и чужди светини! . .

Изоставени и забравени, пустѣятъ нашитѣ монастири, събарятъ се незабелязано, гаснатъ день следъ день и умиратъ като мѫченици, сѣкашъ никому немили! А тѣ дадоха чрезъ вѣрата — духътъ на България, вдъхновението на нейнитѣ апостолски чеда, възкресението на народъ и държава — за да дочакътъ горчивата участь днесъ — въ спасеча и свободна България да бѫдатъ изоставени и отъ нѣкогашни светини, обръщани въ развалини и пепелища! . . .

Горко на България и на нейния непризнателенъ народъ въ лицето на неговитѣ водители общественици и държавници!

— Защото: такива български светини не бива да умиратъ като мѫченици и достойно заслужаватъ по-друга сѫдба.

Борисъ Сакѫзовъ.

ЧЕЛЕБИ ЯНКО и ХАДЖИ МИНЧО

(Чертици)

Това сѫ имената на едни отъ първитѣ чорбаджии на гр. Търново презъ 40 тѣ години на миналия вѣкъ.

Челеби Янко е билъ тогава най-знатния търговецъ, известенъ съ своето богатство и авторитетъ въ цѣлия санджакъ между Балкача и Дунава. Неговата голѣма кѫща е била винаги отворена за селяни, дошли отъ близки и далечни мѣста да дирятъ покровителство и защита отъ Челебията. А той, щомъ си изпиялъ утришното кафе, извиквалъ подъ редъ единъ следъ други селянитѣ и внимателно изслушвалъ тѫжбитѣ имъ. Следъ туй, заповядвалъ да оседлаятъ алестия му атъ, мѣтвалъ се пъргаво на него и, последванъ отъ сеизина си, потръгвалъ къмъ конака, който билъ на стотина крачки отъ кѫщата му. Предъ самата врата на конака, Челебията отсядвалъ отъ коня си, а горе на стълбата го причаквалъ самъ аянинътъ (управительтъ), посрещайки го съ думитѣ: „Буюрунъ чорбаджи!“ Следъ това влизали въ мезлишката стая, кѫдето го очаквали вече другитѣ съветници — трима или четирма бейово и толкова българи чорбаджии-първенци, съставляващи окрѫжния сѫдебенъ съветъ. Тогава се е почвала, подъ председателството на аянина, сѫдебната процедура, извиквали подредъ селянитѣ, разпитвали ги, вземали бележки и следъ туй сѫ произнасяли присѫдата. Най ревностно защищавалъ тѫжителитѣ Челеби Янко, особено когато тия тѫжители сѫ бивали българи, ощетени или пострадали отъ турски золумлуци. Неговата дума е била винаги тежка и послушвана и никога не се е случвало да измѣни, или да се отмѣтне отъ еднажъ изказаното си мнение.

Следъ свършването на мезлиша, най-напредъ се е подигалъ да стане Челебията, а следъ него и другитѣ, и съ сѫщия салтанатъ, яхналъ на алестия си атъ и сеизина му подире, опѫтвалъ се къмъ дома си.

Тамъ сѫ го причаквали селянитѣ, които, въ отдѣлна стая сѫ бивали гощавани отъ общия казанъ на домакина, а нѣкои, които сѫ били отъ по далечни мѣста, сѫ оставяли и да пренощуватъ.

Срещу всички тия услуги и защити, Челеби Янко не е получавалъ нищо друго, освенъ доброволни подноси отъ страна на селянитѣ — яйца, кокошки пуйки и др. Тия подарки той никога не ги е изисквалъ, нито ги е даже поглеждалъ, понеже билъ много състоятеленъ човѣкъ. А и другитѣ български чорбаджии — първенци, като Сава Паница, Пенчо Николовъ Георги Чорбаджи отъ Арбанаси и др., сѫ били сѫщо почетни хора и ревностни защитници на българитѣ. Това било презъ първитѣ години на танзимата (реформеното врѣме) когато тия чорбаджии сѫ били вече окуражени отъ скорошното идване на Абдулъ Меджида въ Търново и отъ провъзгласенитѣ постановления на негова Хати-шерифъ (1839 г.) за равноправието на всички султански поданици и сѫ чувствували тъй да речемъ, гордость, че упражняватъ официално правото си въ защита на неоправданитѣ. Още повече, че тия неоправдани сѫ теглили наймного отъ провинциалнитѣ бейове и особено отъ управителитѣ и надзорницитѣ на тѣхнитѣ имоти, земи и чифлици къмъ които султанското благоговѣние е почнало да охладнява. Врѣмето е било такова, че хора, като Челеби Янко и др. първенци сѫ чувствали и виждали ясно залѣзващата звѣзда на провинциалнитѣ бейски произволи и золумлуци, въ туй сѫщото врѣме, когато звѣздата на българското градско еснафство и търговство все повече се е издигала и печеляла авторитетъ предъ централнитѣ власти.

Следъ смърьта на Челеби Янко, замѣстилъ го зетъ му Хаджи Минчо, човѣкъ съ твърда воля и буенъ защитникъ на българитѣ. Той билъ още по прѣмъ и ревностенъ въ изпълнението на чорбаджийската си служба, отколкото неговитѣ предшественици. Неговото влияние е било тъй голѣмо, че отъ него еднакво се бояли, както самитѣ турски власти, тъй и бейоветѣ, които не сѫ могли вече безнаказано да си служатъ съ селянитѣ, да ги впрѣгатъ на работа по чифлицитѣ като роби, безъ да имъ заплащатъ и свръхъ това да имъ ограбватъ имота и добитъка.

Въ туй положение, много отъ бейоветѣ се изселватъ и настаняватъ на служби въ Цариградъ, а само добре затвърденитѣ съ имоти и земи оставатъ въ Търновско, между които най-видни сѫ били: Фазлѫ-бей, Келифарлѫ-бей, Мастунаа и др. Всички тия сѫ питаяли скрита ненависть къмъ Хаджи Минчо, а особено Мастунаа, който, най сетне, и уговорилъ двамина арнаути да убиятъ чорбаджията. Една вечерь когато Хагжи Минчо съ семейството си и други гости е вечерялъ на кйошка си въ лозята въ мѣсностьта Мармарлия, уговоренитѣ двамина арнаути се притаяватъ подъ едно дърво и въ една удобна минута извършили злодѣянието си. Тѣ стреляли право срещу Хаджи Минча презъ прозорцитѣ на кйошка и смъртоносно го повалили.

Да отбележимъ и единъ интересенъ случай отъ живота на Хаджи Минча. Една вечерь той давалъ зияфетъ (угощение) на по първитѣ турци и българи въ града. На тоя зияфетъ билъ поканенъ и даскалъ Никола Златарски, пѣвецъ въ църквата „Св. Никола“ и баща на известния нашъ историкъ професоръ Златарски. Следъ като яли и пили, дошло редъ за пѣсни и чорбаджията поканилъ даскалъ Никола да изпѣе нѣщо хубаво. Този последния почналъ, извилъ гласъ на воля и тъй крѫшно и сладкогласно пѣлъ, че смаялъ всички гости, особено турцитѣ, които за пръвъ пѫть го чували. Самъ Хаджи Минчо се въвхитилъ дотолква, че заповѣдалъ да му донесатъ сенетлика (вързопче съ ценни книжа), развързалъ го, извадилъ отъ него единъ записъ и го разкѫсалъ предъ всички на парчета. Този записъ билъ за 5 6 хиляди гроша, които даскалътъ заелъ отъ чорбаджияте, за да си построи кѫща.

Магазинъ „Брилянтъ“

Съ финна дамска и мѫжка галантерия. Голѣмъ изборъ отъ мѫжки шапки „Борсалино“ „Хюкелъ“ „Камбияги“ и др. Парфюмерия и тоалетни принадлежности. Годежни и сватбени тоалетки. Финни стъклени и порцеланови издѣлия. Постояненъ складъ на таблени кревати и пружини отъ I-та българска фабрика М. Юрдановъ & С-ие Русе. Най здравитѣ галоши и шушони марка „Трапецъ“

Тодоръ К. Камбуровъ
Гор.-Орѣховица

Звезделинъ Цоневъ

Горна - Орѣховица

Историко-географски прегледъ.

Моско х. Григоровъ
кметъ на гр. Горна-Орѣховица

Старото име на града Горна Орѣховица е Ряховица, или Орѣховецъ и води началното си сжществуване като поселище отъ преди XV столѣтие. Споредъ единъ турски ферманъ издаденъ отъ наследника на султанъ Сюлейманъ ханъ I Великолепни — султанъ Селимъ ханъ II, който царувалъ отъ 1668—1674 год. и споредъ сведения, почерпени отъ ржкописната история „Тюхрей юлмюлюхъ ве вюлъ вюзера", написана отъ Османъ Заде, Таибъ Ахмедъ Ефенди въ 1759 год. която се пази въ Народната библиотека въ София, къмъ началото на XVI столѣтие. Горна-Орѣховица е било едно малко селце въ Търновската каазж, което носело името — Всяситой Раховиче — Срѣдна Орѣховица (за разлика отъ селото Ряховиче зюръ —Долна Орѣховица) който, заедно съ всички подведомствени махали е броялъ само християнска рая, около 164 домакинства.

Прочутиятъ нѣмски пжтешественикъ, архиологъ етнографъ и историкъ Феликсъ Каницъ, който отъ 1862—1874 год. пжтува изъ чуждитѣ и наши земи и който е посетилъ редица български поселища, градове и монастири, въ своето тритомно сьчинение La Bulgarie Danubiune et le Balkan", Paris 1882 г. дава една епохална история на българскитѣ поселища и население, подъ владичеството на турцитѣ. Минавайки презъ Търново отбилъ се и въ Раховица, той ни дава твърде интересни рисунки и оригинални описания за него. Това поселище му направило впечатление съ него ... базъ орѣховчани" — будно българско население, което било преселено отъ Балкана и се занимавало съ мѣстни занаяти, джамбазлъкъ и търговия.

За неговата старинна история и за начало на неговото най-старо *произхождение*, име и битие, ни напомнятъ осжднитѣ следи отъ старинна крепость — Раховецъ, (за която ни говори Philippi Callimachi Ceminianesisi „Istoria de rege vladiclau seu clad Varnensi, anno 1915) и чийто зидове се намиратъ въ стрѣмнитѣ северни склонове на „Арбанашката планина", на северо-западъ отъ мѣстностьта, наречена „Чурковецъ". Крѣпоститѣ на Раховецъ сж биле горе въ стрѣмнитѣ пазви на върховетѣ Змеица, Липако и Крайно бърдо, а долу — въ политѣ на планината, въ равнината, е *било разположено* поселището. Предполага се, че сжщото има началото си още отъ най древно *минало* и е било лѣтна резиденция на знатнитѣ римски граждани и сановници отъ голѣмия римски градъ Nicopolis ad istrum— Никополъ на Росица, с. Никюпъ построенъ отъ римския императоръ Траяна.

Раховица, като крепость въ околноститѣ на която е била старата столица В. Търново, въ времето на второто българско царство. (1186 — 1393 год.) е служила като укрепенъ пунктъ, съ наблюдателни кули и гарнизонъ, съ военна стража на нѣкои отъ българскитѣ боляри. Въ развалинитѣ на Раховецъ сж намѣрени монети отъ царуването на последния български царь Иванъ Александъръ.

Първитѣ следи отъ старото селище на Орѣховица, се намиратъ подъ севернитѣ склонове на Арабанашката планина, подъ въпросната старинна крепость Раховецъ, покрай деснитѣ брѣгове на рѣката Янтра въ сегашнитѣ лозя на село Темниско. Цѣлата хълмиста околность и равнината около селището, сж били пълни съ богати лозя, градини, овощни дръвчета и вѣковни гори. Още личатъ следитѣ на зидоветѣ, водопроводитѣ и чешмитѣ на старинната крепость Раховецъ. Имало е подземенъ пжть който е извеждалъ въ Търново и древенъ римски пжть, който е билъ съ направление Nicopocis ad Jstrum за Търново презъ Раховецъ. Тоя пжть е минавалъ презъ селището на Раховецъ, изкачвалъ се е по стрѣмнитѣ склонове на Арабаконашката планина, на западъ отъ „Чурковецъ" и „Чуката" и презъ „Каменецъ", е слизалъ къмъ Арбанаси за Търново.

Старинниятъ Раховецъ, заедно съ своята естествена крепость, не е билъ незабелязанъ отъ полско маджарския князъ Владиславъ III който минавалъ съ войскитѣ си по древния пжть отъ Nikopolis ad Jstrum за Варна въ 1444 година. Историята отбелязва, че тукъ е станало кръвопролитно сражение между **християнскитѣ** войски на Владиславъ и турцитѣ. следъ победата — Раховецъ разсипанъ и запаленъ. Избѣгалитѣ жители отъ стария Раховецъ се изпокрили и подирили убежище въ горитѣ, отъ другата страна на плании ата, по високитѣ мѣста, подъ които е населенъ днесъ града, около върхътъ „Чукатя", кждето се скривали отъ погледитѣ на дивитѣ разбойнически пълчища, кърджали и еничари отъ епохата на кърджалийскитѣ налитания въ царуването на султанъ Селимъ III (1789-1807). За да заседне именно тукъ часть отъ населението на стария Раховецъ способствувало и обстоятелството, че отъ върхътъ „Чуката" извирала малка буйна рѣкичка, известна подъ името „Върговътъ", която протичала презъ селището ...

Новото географско мѣстоположение на селището, обиколено съ хълмове, не позволило да се развие земледѣлието, скотовъдството и др., но то способствало да се развиятъ занаятитѣ и търговията. Въ края на XVIII вѣкъ тукъ намираме силно развити еснафски струждения и различни занаяти: абаджийство, кожухарство, казнджийство, желѣзарство, памукчийство, коларство, сарачество, мутафчийство, сапуоджийство и др.

Орѣховица добива име като оживенъ центъръ за голѣми стокови обмѣни и като силно централизиранъ седмиченъ пазаръ на едъръ добитъкъ.

Той става едно отъ най-буднитѣ оживени и голѣми търговски гнезда въ северна България — отъ грамадно значение и мѣсто, кждето Балкана обмѣня редовно своитѣ продукти съ производството отъ селата въ равнинитѣ и съ произведенията на цъвтящето занаятчийство въ града. Той бърже се развива и издига, добива особено значение въ търговско отношение, за което е допринесло най много мѣстното население, което е имало високи качества на добри и честни търговци, отъ които цѣли редове сж се запазили и до днесъ.

* Изъ книгата История на гр. Горна-Орѣховица и околностьта му: Лѣсковецъ и Арбанаси издадена съ съдействието на Г.-Орѣхов. градска община презъ 1932 год. ц.—100 лв.

СКВЕРНОСЛОВИЕТО

Много прояви въ нашия общественъ животъ сж възмутителни, но едно нѣщо, което е отвратително – това е **сквернословието**. То е еднакво гадно, кжсогледо и безумно, когато си поставя за цель да охули не само нѣкой изтъкнатъ авторитетъ, въ коя да е професия и съсловие, а и равния.

Сквернословието е явление, което носи тежки поражения въ народната душа, защото обезвѣрява тарфца въ нравствената сила и авторитета на интелигенцията. Сквернослови ето отъ гледище на евангелието е тежъкъ грѣхъ, а когато е опразато къмъ отсжтствующия е непростимо. Този порокъ е възпринатъ въ най обикновенно средство за борба и въ оржжие за морални атентати противъ всѣки, който се изпрече на пжтя ни за постигане всевъзможни цели.

Наблюдаваме го въ живота на партиитѣ, всредъ интелигентнитѣ съсловия и въ армията. Но отъ всички най-недостойно и кжсогледо е взаимохулването, което се наблюдава следъ злополучнитѣ войни всредъ вчерашни бойни другари, голѣми и малки водачи въ армията, хора еднакво уважавани и изтъквани като достойни водачи на въоржжения народъ. Какъ е възможно, напримѣръ, генералъ М. до вчера да е почиталъ и уважавалъ началника си генералъ К, а днесъ, следъ като последниятъ е престаналъ да му бжде началникъ го обрисува съ най отвратителни краски?

Или другъ, примеръ какъ е възможно подпол. Б, който е получилъ военната си подготовка нѣкога, като школникъ, подъ ржководството на капитанъ С., да хули последния, когато първиятъ само поради случайно стечение на обстоятелствата е останалъ на действителна служба и безъ да е свършилъ военно училище се е добралъ до високия чинъ противоконституционно. Не вижда ли Б. най-после, че рисувайки своя довчерашенъ началникъ и старши като черенъ дяволъ, едновременно, неусетно и неизбежно рисува рога на собствената си глава? Защото оня, който вчера е стоялъ мирно и е любоугодничилъ, предъ единъ началникъ. или старши, а днесъ го хули и напълно отрича като човѣкъ, той или лъже днесъ, или е лъгалъ вчера или въ най добрия случай самъ си дава свидетелство, че е твърде глупавъ.

Въ всѣки случай сквернословието и хулитѣ сѣятъ само разочарование всредъ народа и справедливо този народъ ще присжди: „Всички сж отъ единъ долъ дренки". А щомъ като въ народа залегне това поражденско убеждение, той загубва вѣра въ своитѣ водачи.

Такива нерадостни мисли навѣватъ всѣкога хулитѣ и скверноописанията, които зачестиха въ пресата следъ последната война. Това наблюдаваме сега, когато група уволнени на законно основание отъ армията старши офицери, сж предприели хайка противъ Военния Министъръ и нагазили въ тинята на единъ партиенъ клубъ намѣрили сж тамъ народенъ представитель, който да задоволи болната имъ амбиция и въ парламента. - Даже поискали ауденция и при Царя! . .

Слушахъ нѣкои отъ тѣхъ да говорятъ по адресъ на останалитѣ на служба старши началници, които армията не безъ основание счита за преданни и достойно началници. Споредъ тѣхъ довчерашни тѣхни близки другари, началници, старши и подчинени, били голѣми его исти, алчни за обезпечаване на своето лично щастие, шарлатани и лъжци*! . . Какъ сж възможни такива чудовищни характеристики?

Очевидно е, че болезненитѣ амбиции сж дали просторъ на сквернословието.

Жалко е, че народа свиква вече съ тия сквернословия. Свиква да счита, че истината и уважението къмъ противната личность не сж задължителни, когато се пише и говори даже публично. Свиква да слуша проститутката да пледира наймного за честь и пораженеца-катастрофаджия — за патриотизъмъ.

Лжжата е мерска, не само когато е кжгла и открита, но и когато е дяволски премѣсе на съ истината. Въ тая си форма тя е най-опасна, защото коварно се вмъква въ душата заедно съ истината. Лжжата е особенно мерзка въ формата на хула и злословие, защото се разпростанява като злокачествена инфекция и върши огромни нравствени поражения.

Истината е задължителна за всички и благородството трѣбва да я съпжтствува. Великодушието и рицарското отнасяне къмъ противника сж неразделими качества на всѣки благороденъ човѣкъ. Креслиятъ хулитель може да е способенъ демагогъ, но никога не е достоенъ за водачъ и заслужава само презрение.

Б. Флоридоръ

Единъ ученъ търновецъ

Професоръ В. Н. Златарски

Роденъ презъ 1865 год. въ Търново, получилъ срѣдно и висше образование въ Русия, специализиралъ по археология въ Берлинъ, В. Н. Златарски презъ 1895 год. поема катедрата по българска история въ тогавашното Висше училище и оттогава се вдава да служи на родната наука чрезъ силата на своето слово и плодовитостьта на своето перо. Отъ 1904 год., когато Висшето училище бѣ преобразувано въ **университетъ**, той заема катедрата по „българска история и история на балканскитѣ народи". Въ кжсо време той преминава всички степени на университетската иерархия и отъ 1906 год. е вече редовенъ професоръ при сжщата катедра, а отъ 1921 г. е титуляръ на катедрата, по българска история, катедра която заема и до днесъ. Освенъ въ университета проф. Златарски е челъ лекции по бълг. история и въ Военната академия, а отъ 1920 г. чете лекции по нова политическа и социална история на България въ свободния университетъ.

Заради неговитѣ сериозни учени трудове въ 1907 год. е билъ възведенъ отъ Харковския Университетъ въ учената степень „Докторъ славянской филологіи". Той е членъ на Българската Академия на наукитѣ и на редица чужди академии, както и членъ на маса научни дружества и институти, наши и чужди, между другото е **членъ**-кореспондентъ на School of Slavonic Studies при Лондонския Университетъ.

Възпитаникъ на голѣмитѣ славяноведи и **византолози**, *професоритѣ* В И. Ламански и В. Г. Василевски, проф Златарски още отъ самото начало на своята учена дейность застжпва културно-историческото направление въ развитието на нашата историография, началото на което така успѣшно поставиха Иречекъ и Дриновъ.

Учената дейность на проф. Златарски захваща отъ 1894 г. съ неговото кандидатско съчинение: „Писмата на цариградския патриархъ Николай Мистикъ до българския царь Симеона", прегледано и одобрено отъ проф. В. И. Ламански. Оттогава до сега той е написалъ къмъ 150 статии, рецензии и монографии, нѣкои отъ които на чужди езици, руски и нѣмски. Като синтезъ на всички негови трудове, исторически и археологически, и като венецъ на неговото необикновено трудолюбие, стои неговата „История на българската държава презъ срѣднитѣ вѣкове", отъ която сж отпечатани само два голѣми тома. Отъ сжщия характеръ, само че по-скжсено и по-популярно издание е неговата „Geschichte der Bulgaren. I Teil: vonder Gründung des bulg. Reiches Lis Zur Türkenzeit (670 1396)".

И. С.

Царь Калоянъ и краль Балдуинъ I

Въ 1197 г., следъ като Иванко съ заговоръ успѣ да убие тогавашниятъ царь Асена I, братъ му Петъръ (който, въ 1185 год., следъ основаване на второто българско царство, му бѣ отстжпилъ царскиятъ тронъ понеже съзнаваше, че Асень I е по воинственъ отъ него следователно на мѣстото си за царь) веднага, следъ като се научилъ за подлото убийство, пристигналъ отъ Преславъ въ Търново и следъ като въдворилъ редъ въ държавата, далъ възможность на най малкия си братъ **Калояна**, да се качи той на овдовѣлия български царски тронъ. Калоянъ е билъ надаренъ съ прозорливъ държавнически умъ и е царувалъ цѣли десеть години (отъ 1197 до 1207 год.), като въ края на краищата и той по устроенъ заговоръ отъ гърцитѣ, е билъ убитъ нѣкжде около гр. Солунъ въ 1207 год., когато е обсаждалъ този градъ.

И така, царь Калоянъ, който по времето на своето царуване е направилъ много за поставяне държавата си на подобающа висота, като факторъ на полуострова и, въ желанието си да разшири границитѣ й, както и въ намѣренията си, да накаже гърцитѣ за тѣхното вѣроломство и измѣна по сключения помежду имъ договоръ за съюзъ, въ 1205 год. като е влѣзълъ съ тѣхъ (гърцитѣ) въ неприятелски военни действия, подобре скроенъ отъ него планъ пристжпилъ е къмъ обсадата на гр Солунъ, който градъ по ония времена е билъ въ гръцки ржце. И когато Калоянъ е продължавалъ **тамъ** своитѣ операции, съвършено неочаквано, фландърския краль Балдуинъ I, който по ония времена си бѣ основалъ латинска империя съ столица Цариградъ, по единъ вѣроломенъ начинъ и безъ какъвто и да е поводъ отъ българска страна, нападналъ войскитѣ му въ тилъ нѣкжде около гр. Одринъ, който по ония времена билъ български. Калоянъ за да запази цѣлостьта на държавата си съ часть отъ войскитѣ си, които биле добре обучени и между които е ималъ и отлична конница, веднага се явилъ срещу Балдуина и следъ като го разбилъ, въ най ожесточено сражение, което било на 14 априлъ 1205 год. (на Томиния четвъртъкъ следъ Великдена), успѣлъ е най-после да хване въ пленъ и самаго него — Балдуинъ I и като военопленикъ довелъ го е въ престолния градъ Велико-Търново. Единъ западенъ безпристрастенъ историкъ, дословно по този въпросъ е отбелязалъ следното:

„Самъ Балдуинъ, дълго време се е борилъ съ своята широка брадва противъ българитѣ, които въ това време сж го обкржжили като оси и най-сетне раненъ на две мѣста, той е билъ заловенъ живъ и отведенъ въ пленъ при царя Калояна. Тамъ, продължава по-нататъкъ историкътъ, едва той скърбилъ, за гдето е отказалъ на Калояновото предложение за миръ".

Но кой и какъвъ е билъ този Балдуинъ, ще видимъ по долу

Балдуинъ I е билъ краль на Фландрия (днешна западна Белгия и часть отъ днешна северна Франция). У него се породила идеята да организира кръстоносенъ походъ, за освобождение светитѣ мѣста — Иеру-

Членовѣтѣ на Контролния Съвѣтъ на Съюза на Журналиститѣ въ България.

Николай Огняновъ
редакторъ на вестникъ „Айтоски вести" — Айтосъ

Иванъ Хлѣбаровъ
редакторъ на вестникъ „Борба" В.-Търново

Юрданъ Тодоровъ
ред. на в. „Поповски Новини" и кметъ на гр. Попово

свличъ — Божиятъ гробъ отъ турското владичество. И въ 1203 год., когато тази идея добре уздрѣла, той, предприелъ **четвъртия кръстоносенъ походъ**; обаче, като стигналъ съ войскитѣ си до Цариградъ, тѣзи мѣста му се много харесалк, забравилъ всѣкакъвъ Иерусалимъ и основалъ тамъ латинска империя, за императоръ на която обявилъ себе си.

Поласканъ по-нататъкъ отъ хубоститѣ на тѣзи земи, Балдуинъ посегналъ най сетне да заграбва и чисто български земи, като отправилъ войскитѣ си къмъ Одринъ, върху стенитѣ на който градъ, тогава сж се развѣвали български знамена, съ цель да го превземе и да го присъедини къмъ империята си, но свършилъ катастрофално. Пленикътъ императоръ Балдуинъ, при най-вежливо третиране отъ страна на царя Калояна, е прекаралъ послѣднитѣ дни отъ живота си, като умрѣлъ тукъ отъ естествена смърть.

Д. П. Михаиловъ
гр. В. Търново, 2. XII. 1933 г.

Никола Т. Воденичаровъ

виденъ търновски гражданинъ

роденъ 1872 год. въ гр. Видинъ, кждето свършилъ гимназията, а вища формация въ Мюнхенъ. Награденъ за усърдна служба съ орденъ за военна заслуга, награденъ съ позетенъ орденъ сребъренъ медалъ отъ д-во „Червенъ кръстъ" и най голѣмия орденъ на сжщото д-во за особени услуги. — Аптекарь въ гр. В.-Търново.

Хроника

∾ Настоящиятъ брой излиза съ близкото съдействие на колегитѣ: **Звезделинъ Цоневъ, Иванъ Хлѣбаровъ** и всички търновски журналисти.

∾ За въ бждеще **„Съюзенъ Вестникъ на Вестницитѣ"** ще излиза ежемесечно въ 5000 екземпляра и ще се пласира въ цѣлата страна. Чрезъ него рекламитѣ ще постигатъ назначението си.

∾ Поради претрупанъ материялъ за вестника хубави статии отъ: Панайотъ Кършовски, Александъръ Пенчевъ, Крусевъ и др. останаха за следнитѣ броеве.

Всички съюзни членове иматъ морално задължение да разпространяватъ вестника.

Велико Търново

Къмъ Търново погледъ обърнете и отъ историята му се поучете.
— В. Търново не е само на търновци, а на цѣлия Български народъ.
— В. Търново е българска светиня.

В. Търново е един отъ най-старитѣ градове не само въ страната, но и минава за такъвъ на Балканския полуостровъ.

Споредъ нѣкои данни, той е сжществувалъ още отъ времето на Тракиитѣ, като важна крепость въ началото на прохода отъ Дунава за Балкана. Градътъ получава значение за историята на българския народъ при братята Асѣнъ и Петръ, които слѣдъ като освободиха България отъ византийското робство, избраха за своя столица гр. Търново. И отъ тогава се започна блѣсъвата история на града. Много условия сж благоприятствували въ миналото на Търново да бжде голѣмъ центъръ на една широка балканска и полска обрасъ. Презъ време на турското робство Търново сжщо е билъ центъръ. Споредъ твърденията на А. П. Гранитски, печатани въ 1858 г. Търново тогава е ималъ 30,000 жители.

Следъ освобождението града започна бързо да запада вследствие на изселенитѣ турци и стеклитѣ се нови економически, административни и съобщителни условия. Въ 1880 г. той има 11247 жители, а въ последнитѣ години се движи между 12500 — 13500, почти безъ никакъвъ прирастъ.

Въ старо време тукъ сж живѣли и се радвали на добро благосъстояние заможни еснафи. Тукъ сж процъфтявали занаятитѣ: абаджийския, мутафчийския, казанджийски, кожухарски и др., а днесъ се създаватъ и индустрии, фабрики за макари, тъкачна фабрика, пивоварна, желѣзолеярна и др.

Търново е 216 м. надъ морското равнище въ една живописна котловина, оградена съ най разнообразни гребени, ридове и чуки, които сж продължение отъ Балкана и които незабѣлязано, като се снижаватъ постепенно, се превръщатъ въ равнина. Рѣката „Янтра" прорѣзва тази котловина, която образува откъмъ югъ, при влизанието си и отъ къмъ северъ при излизането си отъ нея, двѣ красиви дефилета, така наречениятѣ **„Дервента"** и **„Устието"** отъ къмъ югъ.

Поставенъ при едно такова съчетание и разнообразие на природата, Търново е истински уникумъ въ Европа по своето мѣстоположение. Пжтешественици отъ старо врѣме и до днесъ, особено чужденци, сж били изненадвани не само отъ живописностьта, но и отъ оригиналностьта на града, разположенъ амфитеатрално надъ високитѣ скалисти брѣгове на Янтра, съ тѣсно прикрепени е на до друга кжщи, които вечерь, гледани отъ къмъ югъ представляватъ разкошна феерична гледка. Търново е билъ и си остава централенъ възелъ не само на окржга, но и за много градове отъ съседнитѣ му окржзи.

На 4-5 километра отъ града, прилепени въ скалитѣ на това дефиле, се гушатъ два хубави манъстиря. Отъ дѣсно, кога отиваме за Търново, е монастиря **„Св. Преображение"**, а отъ лѣзо св. **„Троица"**. Съ своитѣ завои въ Търновската котловина Янтра прорѣзва и заобикаля нѣколко бърда и чуки, които мие отъ нѣколко страни, като имъ дава форма на полуострови, отъ които три обръщатъ нашето внимание. В рху единия отъ тѣхъ, именно срѣдния, най-голѣмия, е построенъ градътъ.

Този полуостровъ се почва на западъ отъ тъй наречения „Карталъ баиръ", или „Орела". Къмъ севѣръ стръмнината почти се спуща подъ правъ жгжлъ до самата Янтра, а къмъ истокъ и югъ тя терасовидно се понижава, като образува на югъ поляната „Марино поле" (190 м. надъ морското равнище).

Вторият полуостров лежи на югъ отъ първия, като се простира въ противоположность на послѣдния, отъ югоистокъ къмъ сѣверозападъ тъй че, водата на Янтра го мие отъ сѣверозападъ и югозападъ. Северниятъ му склонъ е обрасълъ съ гжста гора — това е „Светата гора" (265 м. надъ морското равнище, при памятника и 285 м. при табята), прорѣзана съ шосе за Елена и съ живописни пжтеки по нея, а по югозападния му край е шосето за гарата.

Третият полуостровъ е на сѣверъ отъ първия, той има форма трапезовидна (210 м. надъ морското равнище) срѣзана, отъ горе на плоскость, малко наклонена къмъ югозападъ, а околовръсть оградена съ венецъ отъ скали. Този полуостровъ е прочутата **„Трапезица"** и е ограденъ отъ къмъ западъ, югъ и югоизтокъ съ р. Янтра, а отъ къмъ северъ—съ малка долинка, по която сега е прокарано шосето за гара „Трапезица". Тази височина е била заобиколена съ високъ каменъ зидъ по който сж стърчали кули. Въ вжтрешностьта на камената ограда се издигали многобройни черкви и параклиси, изписани съ хубави зографии, представляващи сцени отъ стария и новия завѣтъ, образи на светци, патриарси, царе, боляри и военоначалници. По тия ценни старини доскоро сж личели хубавитѣ български фрескови бои, разни битови елементи и украшения. Орнаменти отъ всевъзможни мозаични позлатени стъклени парченца още се намиратъ пръснати подъ развалинитѣ.

По източния и южния склонове на Трапезица между скалитѣ и брѣговетѣ на рѣката, сж построени кжщи, които съставляватъ една половина отъ махлата, която се казва **„Асѣнова"** Тамъ се намиратъ старитѣ църкви исторически. Св. 40 мжченици, Св. Димитъръ и новия митрополитски домъ.

В. Търново е културенъ центъръ и въ здравословно отношение държи едно отъ първитѣ мѣста у насъ.

Търново, презъ всички свободни и робски времена е стоялъ на чело на всички инициативи и е изпитвалъ заедно съ **народа** радости и голѣми теглила, днесъ и той приживѣва врѣмената на кризата, а Велико Търново заслужава по добра участь.

Търново, великъ по своето минало, е отъ значение за настоящето и бждащето на Българската държава — по това двѣ мнения нѣма и не може да има, Като така, този скроменъ наистина за сега градъ, трѣбва да бжде изучаванъ и познаванъ отъ всѣкого, а особено отъ българската младежь.

Общинската управа, подпомогната отъ общогражданското Д-во „Стара Столица" напоследъкъ полага голѣми грижи за подобрението на града въ въ всѣко едно отношание.

Въ това отношение не малко допринася и туристическото д-во „Трапезица" съ своята хижа, извѣстна не само у насъ но и на чужденци.

Единствена модерна инсталирана
ФОТОЦИНКОГРАФИЯ
въ страната (последна дума на техниката) на
ХРИСТО ТРЪНКОВЪ
София, бул. „Дондуковъ" № 67
Телефонъ 12-84
Изработва **клишета** на всички метали: цинкъ, медь, бронзъ и пр. черни и цвѣтни (драй фарбенъ) за учебници илюстрации, търговски, реклами, календари, акции, дѣлове и пр. и пр.
Работа прецизна акуратна, чиста при **цени умѣрени**

ВАРНЕНСКАТА ЛОТАРИЯ
ще се тегли на 15 априлъ т. г. Билети се продаватъ съ шоколадъ 10 лв. и безъ шоколадъ 7 лв. Тя дава найголѣмитѣ печалби до 43 на сто. На 10 поредни номера поне 1 печели. Чистата печалба отъ лотарията е за постройка на библиотека въ Варна.
Отъ Лотарийния комитетъ

А. Байчевъ.

Семейна сценка

(фейлетонъ)

Госпожа Славка Барбулова минава за много хубава жена въ града. И действително, тя има тѣло стройно, тѣло достойно за пѣвци, нѣженъ профилъ, енергиченъ невиненъ погледъ, придруженъ съ очарователна усмивка, подобна на майска роза, съ която може да ощастливи и най голѣмия женоразецъ и да тича подиръ нея като слѣпецъ, пламенни свѣтли очи, като два голѣми сма, агда, които говорятъ повече отъ езика, очи малки и дързко извити устни, вежди тънки, никога не скубвани, погледъ красивъ и топълъ, вдъхващъ животъ и любовь, коса дълга и черна, винаги грижливо сплетена и осукана два пжти спирално, образувайки ореолъ около главата, бѣли, като бисеръ и правилно наредени зжби, а Ж. Ж. Русо казва, ча жена съ хубави зжби не може да бжде грозна. Но въпреки туй тя е егоистка, кокетка и себелюбива.

Г. Василъ Борбуловъ е отъ издигнато и будно семейство, съ добра и ширна душа, приятенъ човѣкъ, надаренъ съ особенни способности, свършилъ правнитѣ науки въ Германия висшъ магистратъ.

Славка и Василъ се запознаха на единъ балъ въ военния клубъ, обикнаха се скоро, признаха единъ други това и следъ два месеца се вѣнчаха. Всичкитѣ хора ги считаха, че тѣ сж създадени единъ за другъ и че сж най щастливата двойка во свѣта.

Единъ праздниченъ день госпожа Славка въ мобилиранъ салонъ, простѣрна небрежно на канапето, лежи въ дълбокъ припадъкъ. Надъ нея седи нейниятъ съпругъ и съ недоумение гледа жена си. Недалечъ, въ кресло, седи младъ докторъ близъкъ приятель на г. Барбулова.

— Докторе, моля, кажи откровено, безъ стѣснение, има ли нѣкоя сериозна опасность? Попита г. Барбуловъ.

— Прегледахъ я внимателно и решително, нищо сериозно не намирамъ, просто припадъкъ и нищо повече, равнодушно отговори докторътъ.

— Но тя, ето вече, повече отъ два часа лежи и не се мърда. Моля, предпиши й нѣкоя микстура, за да не се повтаря припадъка.

— Такива лѣкарства не сжществуватъ. Я ми кажи ти, как во се е случило съ нея?

— Всичко това е само за единъ парцалъ! Диволъ да го вземе! Купила си платъ и го дала да го шиятъ. Случайно узнава, че нейната неприятелка, Свобода Киселова, която кълне винаги хаиръ и подъ земята да не види, купила сжщо такъвъ платъ за своята слугиня и важното е, че дала на сжщата шивачка да го шие. Разбра ли сега? . . . Платихъ повече отъ 2000 лв. зк нѣкакъвъ шевьотъ отъ английски жанрсъ. И сега наново още толкова, а може би и повече, за копринен платъ!

— Не се скжпи, послушай я, — уговаря докторътъ.

— Никакъ не се скжпя, докторе, из сега . . .

— О охъ! — въздъхна жално неочаквано госпожа Славка и отвори очитѣ си

— Какъ, миличка, по-леко ли ти е сега? попита мжжътъ.

— О-о-охъ! По-леко, чини ми се . . . Ти, Вася, си съгласенъ? Съ мжка проговори тя.

— Какво, гължбче, за закво съгласенъ?

— За платъ . . отъ . . отъ.

— Азъ съмъ съгласенъ на драго сърдце, но само . . .

Понеже г. Борбуловъ разбрал... ски припадъкъ само удовлетворение и послушание му е цѣра и освенъ туй за щастливъ семеенъ животъ между съпрузи мжжътъ трѣбва да укротява желанията и страститѣ на жена си, каза:

— Ти знаешъ, мой амуръ, колко много те обичамъ азъ, но сега нѣмамъ тая възможность . . . нали знаешъ, че повече отъ два месеца не съмъ получилъ заплата!

— О, Боже, каквоолимпийско равнодушие! само ти си способенъ съ такова олимпийско спокойствие да ме оскърбявашъ! Г-жа Славка припадна два пжти подъ редъ, сбърчи вежди и извика истерично: Ахъ, ахъ, умирамъ!

Тоя фейлетонъ нѣма характеръ на реалистично изобразяване сжщинска действителность — това е фантазия, въ която намирамъ богатъ материалъ за охарактеризиране психологията на женвта. Изключителната гонима цель е да изтъкна, колко е силенъ и великъ каприза на женитѣ, че има опаки и амбициозни жени, които никога не желаятъ да бждатъ благоразумни и никога не се стараятъ да влазятъ въ положението на съпруга си.

Българско-Чехско Акционерно Дружество за Захарна индустрия

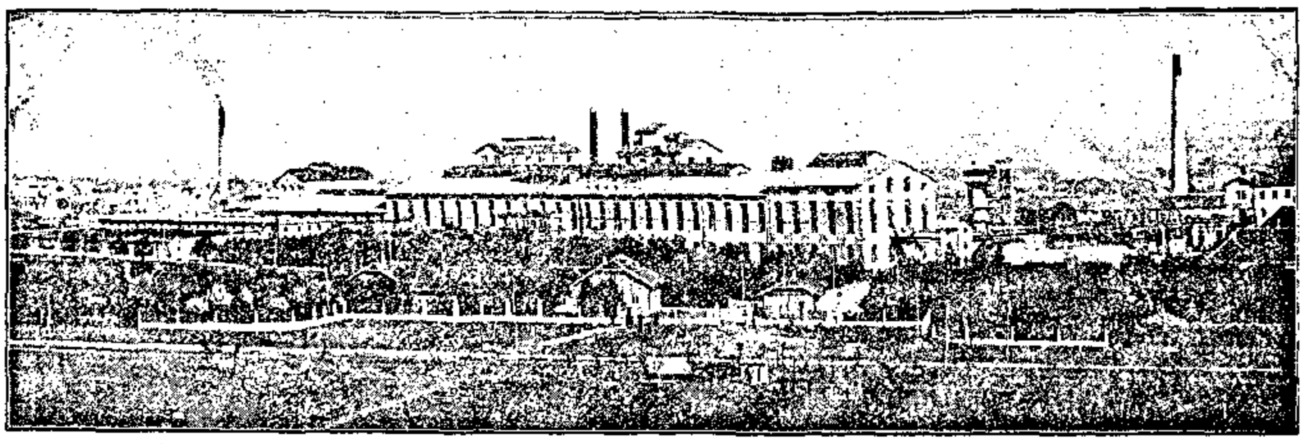

ЗАХАРНА ФАБРИКА и РАФИНАРИЯ

КРАЙ ГР. ГОРНА-ОРѢХОВИЦА

Телегр. адресът „Захарната" — Горна Орѣховица. Телефони: №№ 9 и 26 (Централа града Горна-Орѣховица).

Производство на всички видове рафинирана захарь.

Въ края на 1911 г. „Пражката Кредитна Банка" по грижливо изработенъ въ технично и финансово отношение докладъ на своя главенъ директоръ на фабриката й за производство на захарь съ рафинария въ гр. Кюприя (Моравско — Югославия), инженеръ-химикъ **Рудолфъ Пицка**, решава да създаде въ България голѣма и модерна фабрика за захар-производство съ рафинария и поискала отъ Народното събрание концесия съ районъ Горна Орѣховица. Концесията била дадена на „Българо Чехско акционерно дружество за захарна индустрия", каквото дружество се основало презъ м. августъ с. г., съ седалище ст. София и основенъ капиталъ 6,000,000 лв.

Презъ м. септемврий 1912 г. импозантнитѣ контури на фабриката започватъ да се издигатъ надъ основитѣ, обаче настжпва Балканската война, работитѣ спиратъ, превозътъ на десетки вагони съ строителни материали тоже спрѣ, последнитѣ оставатъ по гаритѣ въ Сърбия и въ България — все пакъ благодарение енергичнитѣ постжпки на инженеръ Пицка предъ надлежнитѣ сръбски и български власти, и разбирателството на тия власти за значението на предприятието — успѣва да продължи работитѣ съ работници отъ Чехия.

Втората Балканска война затрудни много постройката и повлия твърде зле върху санитарното състояние на жителитѣ въ захарната фабрѣка; последва нашествието на ромънитѣ. Презъ желѣзопжтния вжзелъ Горна Орѣховица се разминаваха непрекжснато треноче, пълни съ ранени войници; явиха се епидемични болести; тифъ, холера и др., които взеха жертви и отъ фабричния персоналъ; фабричнитѣ помѣщения бѣха превърнати на болници

На 14 юний 1913 г. земетресението повреди много сградата, като разруши чиновническитѣ и майсторска жилища и отъ персонала на фабриката загинаха 17 души.

Естествено е, че вследствие на всички тия несгоди, компанията за захаропроизходството закъснѣ. Тя започна на 8 декемврий 1913 г въ суроварната и въ началото на м. януарий 1924 г. въ рафинарията.

Презъ 1914 година чехскитѣ майстори и чиновници отидоха въ Австро Унгария поради мобилизацията, като бидоха замѣстени съ българи. Намѣсата на България въ свѣтовната война въ 1915 г. лиши фабриката отъ много чиновници и работници. Желѣзничарската стачка отъ 1920 год. сжщо се отрази зле на производството й.

Въ последствие всички спънки се отстраниха и фабриката преработва дневно 150 вагона цвекло и произвежда 22 вагона захарь.

Двигателната сила се състои отъ 19 парни машини съ 2434 конски сили и 79 електромотори съ 2000 конски сили.

Броятъ на работницитѣ презъ работния сезонъ възлиза на 1400 души. Административния и технически персоналъ е 127 души.

Преди да изброимъ индустриалнитѣ и културни предприятия на захарната фабрика, трѣбва да кажемъ нѣколко думи за ржководительтъ на това крупно индустриално предприятие инженеръ Рудолфъ Пицка. Той е роденъ на 28 юлий 1881 год. въ Чехия, свършилъ е реално училище и после химия въ Пражката политехника, съ дипломъ инженеръ-химикъ.

Инженеръ Р. Пицка

Презъ 1909 г. той заема поста директоръ на новоконструираната захарна фабрика въ Бѣлградъ, принадлежаща на една германска компания, но скоро напуска богато платената служба и отива въ Прага, кждето съ голѣми усилия сполучва да склони Пражката Кредитна Банка да построи и финансира една захарна фабрика въ Кюприя (Сърбия), на която става главенъ директоръ. Създалъ и организиралъ тази фабрика той замисля откриването на такава и въ България.

Презъ 1912 год. по инициативата на инж. Пицка захарната фабрика при Горна-Орѣховица бѣше свършенъ фактъ. Въ последствие инж. Пицка разви една завидна дейность и въ 1923 г. биде назначенъ за **централенъ директоръ** на всички предприятия на финансовия корцернъ на Пражка Кредитна Банка. Той е инициаторъ и основатель на Българо-чехословашката търговска камара и 20 години вече работи въ България.

Тѣснитѣ колони на единъ вестникъ не даватъ възможность да се опишатъ голѣмитѣ постижения на захарната фабрика въ Горна-Орѣховица.

Ние ще се задоволимъ само да изброимъ предприятията принадлежащи на сжщата фабрика:

1. Спиртна фабрика за произвеждане на рафиниранъ спиртъ.

За използуване на собствената си меласа — отпадъка отъ производството на захарьта, Българо-Чехското акц. д-во за захарна индустрия построи презъ 1923 год. **спиртна фабрика** за производство на спиртъ отъ меласа, съ заредба за производство на рафиниранъ спиртъ и отъ други храни, като царевица и др.

2. Фабрика за поташъ — производство и рафинария на поташъ, съ отдѣление за произвеждане на вжглена киселина и изкуствени торове (суперфосфатъ).

3. Керамична фабрика — построена презъ 1923 г. и произвежда тухли, марсилски керемиди и други съграждащи въ областьта на керемичнитѣ изделия, съ рингова пещь. Фабриката произвежда първокласенъ шаматовъ материялъ: огнеупорни тухли и блокове, които издържатъ 1720 градуса.

При керамичната фабрика се произвеждатъ и файансови кахлеви печки. Тѣ сж приспособени къмъ херметическо затваряне, следствие на което запазване на топлината отъ излизането й на вънъ чрезъ комина е гарантирано.

4. Каменновжгленна мина „Борущица" при гара Кръстецъ.

Презъ 1914 год. дружеството закупило каменовъгленната мина, отъ която фабрикитѣ му покриватъ необходимото имъ количество гориво и по този начинъ е осигурено съ такова.

5. Фабрика за сушене на цвеклови рѣзанки и брикети.

Заедно съ постройката на захарната фабрика биде построена и една отдѣлна фабрика за сушене остатъцитѣ отъ употребеното вече за фабрикация на захарь цвѣкло — резашки, които се пресуватъ въ брикети

6. Фабрика за гликоза и

7. Производна станция за цвеклово семе въ чифлика „Ендже" край Шуменъ.

Отъ 30 годишната си дейность въ балканскитѣ страни (Ромъния, Сърбия и България) инженеръ Руд. Пицка е дошелъ до заключение, че цвекленото семе отъ чужбина (Чехия и Германия), т е. отъ страни съ по-хладенъ климатъ, гдето нормално дъждоветѣ се явяватъ по-редовно, не може добре да противостои на твърде много резкитѣ климатически промѣни, на условия, явяващи се често въ България (малко дъждове съ продължителни суши и горещини).

Той, чрезъ дълга практика и много опити се убедилъ, че за разширение и осигуряване на цвеклова култура въ земитѣ съ тъй висока и продължителна температура има абсолютна нужда отъ аклиматизирано семе, което да гарантира не само добра цвеклова реколта за землeдѣлеца, но и за захарн. фабрики добро развитие. За туй презъ 1917 год., инж. Руд. Пицка въ модерно наредения си чифликъ Ендже открилъ про зводна станция за цвеклово семе, въ пространно за тая цель издигнато здание, съ най-модерно наредена лаборатория, снабдена съ всичкит принадлежности, потрѣбни за цельта.

За основно сѣме е използувалъ чехско „Добровицко сѣме". Чрезъ култивирането отъ това маточно цвекло подчинено на най-строга селекция въ лабораторията г-нъ инж. Пицка е сполучилъ въ течение на нѣколко години да отгледа една нова култура, собствено свое сѣме „Оригиналъ Ендже", което употребява отъ редъ години изключително захарната фабрика въ Горна Орѣховица, а въ последно време и другитѣ захарни фабрики въ царството, съ много добъръ успѣхъ.

Чехскитѣ чиновници и майстори работници образуваща отдѣлна община, иматъ свое чехско училище, народенъ домъ и гимнастическо д-во „Соколъ".

Въ благоустройствено отношение тази община е поставена отлично: има доброволна пожарна команда, хигиенични жилища, гостилници, болница аптека канализаци, електрическо освѣтление и пр.

СЪЮЗЪ НА ЖУРНАЛИСТИТѢ ВЪ БЪЛГАРИЯ

ОБЯВЛЕНИЕ № 348

Съгласно закона за юридическитѣ лица, публикуванъ въ Държавенъ Вестникъ брой 13 отъ 20 априлъ тази година, Варненскиятъ окржженъ сждъ, съ сждебно решене отъ 10 юлий 1933 година, по гр' дѣло № 254/1933 г. призна съюза, чийто уставъ е утвърденъ отъ Министерството на Вжтрешнитѣ Работи и Народното Здраве съ № 4485 отъ 29 ноемврий 1926 година, за **юридическо лице** и го вписа въ съответния регистръ на сжда.

По силата на сжщия законъ другъ съюзъ съ сжщото име не може да сжществува макаръ и съ нееднаквъ уставъ.

Варна, 31 декемьри 1933 година

За управителния Съветъ на съюза,

Председатель: Антонъ Байчевъ.

Секретарь: Борисъ Сакжзовъ,

Ото Хорейши

Професоръ Ото Хорейши се числи между най-старитѣ културни чехски пионери въ България, гдето работи отъ 45 години. Свършилъ реалката въ Раковнитъ и Пражката Академия на изящнитѣ изкуства и въ 1882 година заминалъ за България, кждето следъ освобождението се приемаха чехски интелегенти.

Профес. Хорейши е билъ преподаватель по рисувание непрекжснато цѣли 30 години въ В. Търново, Казанлъкъ и София, кждето билъ и лекторъ по перспектива и краснописание въ Рисувалното училище, (сегашната Художествена Академия. Бивалъ е и председатель на дружеството „Чехъ". Отъ 1912 год. заема длъжность секретарь на Българско-чехско акционерно дружество за захарна индустрия въ Горна Орѣховица, и инспекторъ на чехското Народно училище при фабриката.

Хорейши е билъ дѣятеленъ и на полето на българската писменость. Презъ 1892 год. той е написалъ и издалъ: „Ржководството Перспективно изображавание на равнини и пространствени форми". „Писмо обикновенно въ 6 тетрадки". и писмо кржгло въ 2 тетрадки. Презъ 1906 год. е вземалъ участие въ издаване на годишникътъ по рисувание и изящнитѣ изкуства, изданенъ отъ Георгъ Фриге въ Хановеръ, отдѣла за България.

Проф. Хорейши се прояви и като талантливъ художникъ, пейзажистъ и жанристъ и особено съ картини изъ лорджийския животъ:

Иконата на Св. Св. Кирилъ и Матодий намираща се въ дворцовия параклисъ въ София е негова. **„Рускитѣ гробища на Шипка"**, и други двѣ още негови творби се съхраняватъ въ Софийския Народ музей. Сжщитѣ бѣха изложени въ миналогодишната хубава изложба на българското изящно изкуство въ Прага. Доста е работилъ и до сега още прилежно работи върху мотиви изъ българския животъ.

Хорейши, днесъ на 76 год. възрасть, още преподава рисувание въ чехското училище при фабриката. По-видна негова последна картина е Панорама на гр. В. Търново която покрай художествената и стойность има и историческа важность.

На нея личатъ старини, които днесъ вече несжществуватъ.

Тя представлява В. Търново отъ 1882 год. Трѣбла да споменемъ още за паметника въздигнатъ въ Дрѣновския монастиръ и за тоя въ гр. Севлиево на главния площадъ, изработени по планове и рисункитѣ отъ О. Хорейши.

Той притежава следнитѣ отличия: Ордене за гражданска заслуга 4 а и 5 а степени; офицерския кръстъ на ордена „Св. Александъръ" 4 а ст.; кръстъ за независимостьта, сребаренъ медаль за заслуга и чехословашки орденъ „Бѣлия лъвъ" 4-а ст.

Купувайте отъ магазинитѣ на кооперация „НАПРЕДЪ"

Франко-Българско Д-во за точене коприна и тжкане копринени платове. Лионъ-София.

Фабрики въ Велико-Търново и Казанлъкъ.

Това значително голѣмо предприятие е французко и е инсталирано въ нашата страна презъ 1930 год.

Общинскитѣ съвети въ Търново и Казанлъкъ, водени отъ добре разбранитѣ си интереси, да доставятъ на населението работа и поминъкъ и желаейки да подпомогнатъ фабричната индустрия, дадоха редъ привилегии и облекчения на дружеството, като освобождаване отъ общински такси и данъци въ течение на 10 години, улеснения при покупка на земя и пр.

Въ това отношение общинскитѣ съвети въ В. Търново и Казанлъкъ прецениха овреме добре разбранитѣ интереси на градоветѣ си и създадоха прехрана на 300 работници въ Търново и 200 въ Казанлъкъ.

Една отъ залитѣ на фабриката въ В. Търново

Снабдени съ най добри и модерни машини, които днесъ сжществуватъ въ областта на тая индустрия, фабрикитѣ на франко-българското А. Д-во отбелѣзватъ единъ голѣмо значение напредъкъ въ нашия стопански животъ.

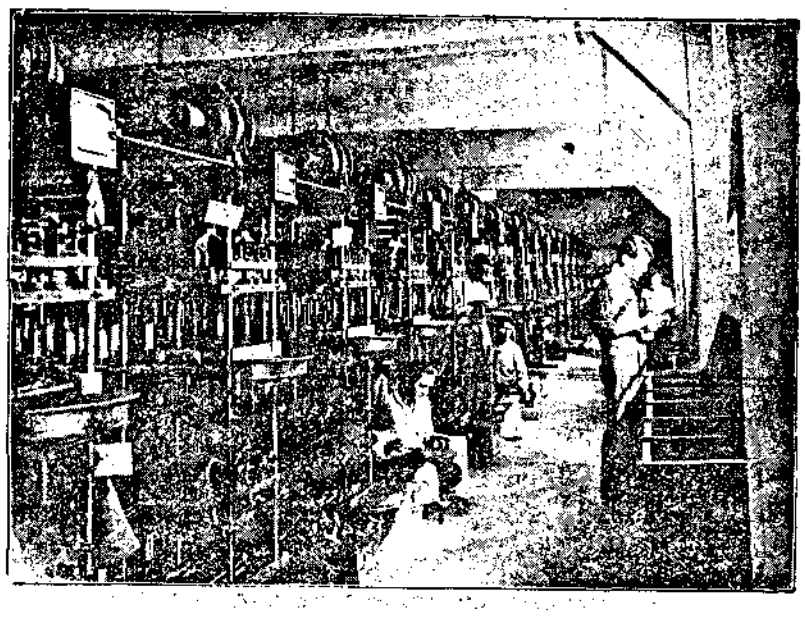

Една часть отъ мулинажа въ Казанлъкъ

Тия фабрики допринесоха, освенъ за закрепване на единъ отрасълъ отъ народното опанство — копринарството, но и прекратиха нуждата отъ вносъ на коприна и копринени платове отъ странство.

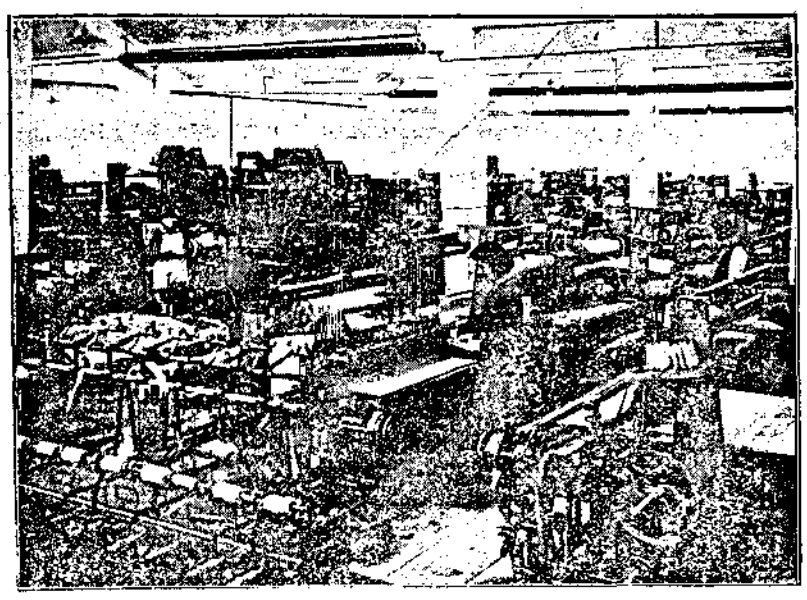

Една часть отъ тжкачницата въ Казанлъкъ

Случайно се научаваме и считаме за дългъ да отбележимъ, че тѣзи сжщитѣ общини, които бѣха поели ангажименти въ 1929 год., съ даване облекчения на фабрикитѣ, днесъ, управлявани отъ нови общински съвети, искатъ да обложатъ сжщитѣ съ непоносими налози.

Подобни решения, взети следъ известни ангажименти, могатъ да бждатъ само пагубни на общия интересъ, защото поради голѣмата криза, която днесъ сковава стопанския животъ, не ще бжде чудно, ако фабрикитѣ бждатъ принудени да спратъ работитѣ си и да свободятъ многобройния си персоналъ.

Магазинъ БРАТЯ БЕЕВИ — Г.-Орѣховица
Площадъ „ГЕОРГИ ИЗМИРЛИЕВЪ" № 14 основ. 1895 год.
Модерно производство на мжжки и дамски конфекционъ
въ магазина ни винаги имаме на складъ ГОЛѢМЪ ИЗБОРЪ отъ чисто вълнени платове за мжжки и дамски костюми. Представителство на голѣма колекция отъ финни европейски платове за всички сезони, при поржчка плата се доставя само за единъ день и всички шивачески потреби
Съ почитание: магазинъ „БРАТЯ БЕЕВИ"

Първокласниятъ ресторантъ и пивница
„МОРСКО ОКО"
въ Варна
е най-уютното мѣсто за отдихъ и почивка
Има пелинъ сжщински елексиръ

Недѣлко К. Каранешевъ

ПОДИРЪ ЗВЕЗДАТА НА МОЯ НАРОДЪ

Личностьта се ражда, разраства въ физическо и духовно отношение и следъ своя разцвѣтъ минава на сжщия общъ упадъкъ, до като завърши своя земенъ дѣлъ и се превърне на шепа пръсть.

Народитѣ, а и племената, сжщо така се явяватъ на земята, минаватъ младенчество, възмжжаватъ, достигатъ разцвѣтъ и най-сетне отиватъ въ забвение.

Обаче, ако срѣдното траяне въ сегашно време на отдѣлната личность може да се изчерпи съ нѣколко десятки години, — животътъ на народитѣ трае много и много столѣтия и хилядилѣтия Но паралелътъ между живота на индивидума и колективитета е отъ значение и за това, че първиятъ и вторийтъ търпятъ и преждевременна смърть.

Много и различни сж причинитѣ за преждевременна а гибель на отдѣлната личность; много различни и скрити сж почти причинитѣ за националнитѣ погроми.

Ако единъ народъ не държи смѣтка за своята национална особеность, за своя индивидуалитетъ, ако той не пази своята особеность; ако не направлява своето развитие по посока, каквато му сочатъ природнитѣ негови заложби, — такъвъ народъ — на модата, на мързела, на заимствуването, на влиянието, на чуждото, безъ да твори собствени национални творения и да издига своето, родното въ култъ — му е сждено да загине.

Най-свята длъжность днесъ — въ дни на морално разтление и политическо раздробление, на всѣки истински синъ на България е да люби родината си да почита нейнитѣ великани по духъ и сила и жестоко да бичува присаждането на чужди фалшиви искуства и моди подъ своето родно небе. Защото тази обичъ на нашитѣ прадѣди е изградила свободата на България; тази привързаность е силна, здрава яко като гранитна скала е вродена въ душитѣ и сърдцата на Балкана.

Кой истински родолюбивъ българинъ не благоговѣе и не снима шапка предъ величието на нашата нация. А ние въ своята история имаме велики имена, дати и събития! Това ни сочи и надписа съ славянски букви на царь Иванъ Асѣня II, издълбанъ на мраморния стълбъ въ черквата „Св. 40 мжченици" въ нашия старопрестоленъ градъ В. Търново.

Този надписъ разказва, че Асѣнъ II носелъ титлата: **Царь самодържецъ Българомъ и гъркомъ** и накратко ни обяснява подвизитѣ на нашитѣ далечни прадѣди надъ гърци, албанци, сърби и фрузи и че тѣ сж му били покорни, плащали сж данъ и **„Другаго царя разѣ него нѣмали!"** . .

Велика любовь къмъ родината е заставила Асеня II да заповѣда да издълбаятъ на мрамора този надписъ за споменъ и назидание на градущитѣ български поколения и за унижение надъ невѣрующитѣ врагове народни . . .

Не чуди се българино!

Защото родолюбеца е оптимистъ човѣкъ, съ свѣтли надежди за добри бжднини и въ дни на смутъ и безпжтица и надвиснали облаци надъ родна земя, той обръща погледъ въ далнинитѣ, кждето миналото на България е дало голѣми имена на велики българи съ дѣла и заслуги на цѣло племе, което може да се гордѣе съ тѣхъ; защото — той вѣрва въ тържеството на доброто и въ пжтеводната звезда на своя народъ . . .

Родинолюбството извиква сълзи въ очитѣ на всѣки, който види какъ страда днесъ българското племе, разпжнато на кръсть отъ външни врагове; то обаче, събужда вѣрата въ бжднинитѣ ни при спомена отъ нашето минало.

Великиятъ апостолъ Г. Ст. Раковски, преоблеченъ като мохамеданинъ, съ чалма на главата, влиза въ джамията (сега църквата „Св. 40 мжченици") въ Търново, кланя се заедно съ другитѣ турци и когато тѣ сж нападали по очитѣ си въ религиозенъ екстазъ по земята, той се надига, вади книга и моливъ и снима надписа отъ царь Асеновата колона... Това, той — апостолътъ го вършелъ не по нѣкакви други съображения, а отъ голѣмата си любовь къмъ народа. И Раковски се провикна въ своето съчинение „О Асѣню първому и синъ му Асень II".

„Ние млади българи! не трѣбва да презираме наши драгоценни памжтници, нъ трѣбва да ся стараими да ги зслѣдовами съ разсждителни изисканія! Европейци кои сж писали за тѣхъ наши предмѣты, не сж по достовѣрни отъ наши памятници" . . .

Преди Раковски, Отецъ Паисий разбуди българския народъ. Неговата история се е преписвала отъ много ржце, до като възпламени милионенъ поробенъ народъ

Ние спрѣхме да се оплакваме отъ турското подтисничество, защото и цивилизованата Европа върши подобно потисничество, защото Турция ни бѣ оковала въ желѣзни вериги, които нашитѣ опълченци на Шипка и севернитѣ орли на Русия, разкжсаха.

Цивилизозана Европа ни окова въ нови вериги и бързо насажда фалшивото искуство, което мами и трови покрусената българска душа.

Но кое е въ тѣзи дни, невъзможни, непоносими и страшни за живота щолази българитѣ?

— Търпението ли, юначеството ли, или друго? Чия е тази сила, която кове съ мощния си лостъ обелиска на времето, крепи и издига стоманениятъ пиедесталъ на България? — Това е нашата корава народна особеность, нашиятъ бодъръ и жилавъ духъ — духътъ на Раковски, Левски, Бенковски, миналото славно на Симеона, на Бориса, на Асеня II, на Кирила и Методия, на здравия ни битъ нрави и обичаи, които и днесъ държатъ стотици хиляди българи подъ робство въ Тракия, Македония и Добруджа въ едно национално дѣло, което не може отъ вѣкове да се претопи и превърне въ чужда нация.

Велика е била нашата родина, славно е било българското минало, когато сж кипѣли много национални движения! Много документи по това, поради липса на интересъ сж били унищожени, изгорени, заровени въ земята, или отнесени въ други страни. Българинътъ, залисанъ въ своя обикновенъ дѣлниченъ животъ, безъ да проявява, каквато и да е общественость или интересъ къмъ нашитѣ книжовни старини, или да се издигне на онази висота на своя духъ, на която сж стоели основателитѣ и създателитѣ на разнитѣ изкуства, народенъ животъ, религая и държава — съзнателно е пропусналъ удобни случаи, прозре своето величие.

Нека днесъ, въ дни на униние и народна мжка, да обърнемъ погледи въ нашитѣ национални ценности, да зърнемъ образитѣ на великанитѣ въ нашата история, да се опоимъ отъ духътъ имъ, да вѣрваме въ пжтеводната звезда на нашия народъ, защото нация, която е дала толкова велики имена въ своята история, заслужено ще заеме своето мѣсто между народитѣ и ще пребжде въ вѣковетѣ . . .

Печатница Добри Тодоровъ

Едно грандиозно дѣло на трудовацитѣ

Провадийската рѣка, следъ като напуска дефилето източотъ гр. Провадия, навлиза въ едно плодородно поле, обградено отъ селата: Тестеджий, Шереметъ, Султанларъ, Оручгази и Синделъ. Това поле е истинска градина – обсеяно съ плодородни ниви, овощни и зеленчукови гардини. Рѣката лжкатуши изъ него въ плитко корито, поради което при пълноводие залива една равна площь около 22,000, декара, която прави негодна за използуване и нанася други голѣми повреди.

Между селата Султанларъ и Синделъ рѣката образува едно **блато** отъ 8,000 декара, обрасло съ блатни растения — развъдникъ на комари и източникъ на малария, поради което горепоменатитѣ села сж нездравословни — маларични.

Нуждата отъ корекция на рѣката и отводняване блатото отдавна е съзната и сж разходвани десятки милиона лева за прокопаване на ново корито съ ескаваторъ, но работата е преустановена при село Синделъ.

Околното население съзнава голѣмата нужда отъ корекцията на рѣката и настоява предъ властитѣ да се направи това. Застжпва се главно провадийския народенъ представитель

Иванъ Величевъ,

като е обрисувалъ положението предъ министра на благоустройството г-нъ **Вергилъ Димовъ** и издействувалъ отъ него да даде обектъ за работа, презъ работния сезонъ на 1933 г на една група отъ 150 трудоваци за корекция на Провадийската рѣка. Назначение получава за това 1-а трудова група отъ Шуменското Трудово Бюро.

Групата започва работа първоначално при гара Синделъ, кждето отъ 12 юний до 27 юлий изработила изкопъ - корито на рѣка, съ нормална профилъ, широчина 14 м., дълбочина 2·60—3·60 м., дължина 170 м. въ почва почти изключително, камениста.

Следъ това групата започва сжщата работа при с. Оручгази. Условията за работа сж отлични. Почвата е мека поради продължителнитѣ пролѣтни дъждове. Трудовацитѣ изкопаватъ дневно по 7—8 куб. м. пръстъ.

Благороднитѣ усилия и настойчивость на началника на групата

Борисъ х. Николовъ

подпомогнатъ отъ достойния си, интелигентенъ и трудолюбивъ помошникъ, началникъ ядро **Василъ Кушевъ**, и преданния на службата управникъ Петъръ Бъчеваровъ се увенчаватъ съ блѣстящъ успѣхъ.

Съ едно завидно съревнование и неуморимъ трудъ **трудовацитѣ**, ръководени отъ тези трима ревностни и трудолюбиви малки трудови началници, извършиха една египетска работа и дадоха максималенъ успѣхъ, рѣдко отбелѣзванъ въ великото народно дѣло на Трудовата Повинность.

На 18 ноемврий каналътъ — корито на Провадийската рѣка, отъ с. Оручгази до с. Шереметъ, едно протежение отъ 7 километра, е изкопанъ съ следнитѣ данни: горна широчина 6-10 м., дъно 3 м. широко, дълбочина 1·80 м.—2·60 м., съ диги отъ дветѣ страни на канала високи 3 м. и отстоящи по на 4 м. отъ него.

На 19 ноемврий, по случай завършване на това грандиозно дѣло на българскитѣ трудоваци, се отслужи молебенъ и водосветъ отъ Негово Преосвещенство Велечкия епископъ **Андрей** при крутия завой на рѣката срещу с. Шереметъ, въ присжтствието на Министра на благоустройството, г-нъ Вергилъ Димовъ, при стечението на многохилядень народъ отъ околнитѣ села, Провадия и Варна.

Лицата на построенитѣ трудоваци сияеха отъ радость Тѣ се чувствуваха горди и самодоволни, че тѣхниятъ усиленъ трудъ прѣзъ лѣтото е увенчанъ съ успѣхъ, който се чествува въ момента. По тѣхнитѣ горди чела се четѣше видимо доволство и съзнание, че положения трудъ за България е донесалъ голѣма стопанска и здравна придобивка за този край.

Епископътъ, следъ като призова Божието благословие надъ тѣхния трудъ, обходи фронта имъ и ги поръси съ светата вода.

Присжтствующитѣ официални лица, на чело съ г-нъ министра, потеглиха за мѣстото кждето трѣбваше да се отбие водата на рѣката — новия каналъ.

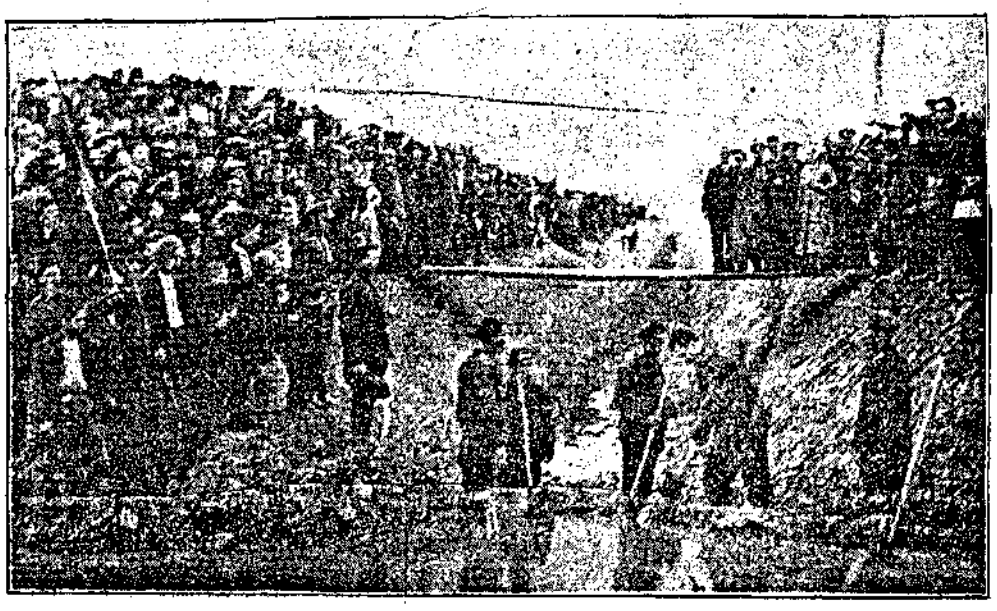

Следъ молебена г-нъ министрътъ самъ прекопа съ лопата преградката на завоя на и водата стремително нахлу въ новия каналъ.

Видимо радостенъ отъ грандиозното дѣло плодъ на голѣмия положенъ трудъ удовацитѣ и тѣхнитѣ ръководители, г-нъ министрътъ произнесе прочувствена речь което пропусна трудовата група въ церемониялень маршъ на чело съ музиката на Приморска дружина.

Хвала на родителитѣ и инициаторитѣ за създаването на трудовата повинность!

Поклонъ предъ величавото дѣло на българскитѣ трудоваци!

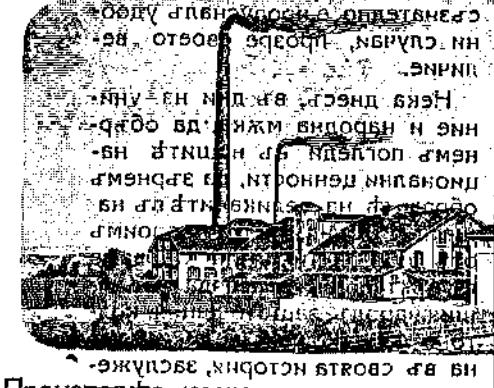

Произвежда итима на складъ: опрочутитѣ, силно испечени въ рингови пещи и сушени въ искуствени парни и автоматични сушилни, единствени по якота въ страната, не таящи, тъмно-червени разни видове марсилски керемиди, машини и ржчни тухлу, дюшемени хурлиси и пр. строителни материяли.

Товаряне веднага.

Модерна Парна Керамична Фабрика „Централа" — на — Архитекта Г. Коздровъ гара Горна-Орѣховица Телеф. № 16 Телегр. адр. Фабрика Козровъ Основана 1906

Отъ отбитѣ стъкъ и Цени конкурентни

МЕЛНИЦА „ГИРАНЪ" АКЦ. Д-ВО

гр. ГОРНА-ОРЕХОВИЦА

На 6 километра по шосето отъ Горна-Орѣховица за с. Козаревецъ, въ лѣво отъ желѣзопжтната линия Горна-Орѣховица—Варна, на дѣсния брѣгъ на рѣката Янтра, всредь обработена равнина, е разположено едно оазисно селище съ градски здания, забило четири златни грѫмотвора въ небесата.

Красива и плодородна мѣстность съ житни върби, високи тополи и акации, изобилна съ вечно течаща чешмена вода—това е всеизвѣстната въ миналото и сега въ околията и България мелница „Гиранъ". Името си Гиранъ носи и тази местность отъ малкото християнско село, което е сжществувало около бейската мелница, обаче презъ освободителната война раята се разбѣгала и за отмжщение воденицата, кжщи и постройки сж биле съборени и разграбени. Презъ 1893 год. министъръ Стамболовъ му харесва това мѣсто и въ съдружие съ Парашкева Дуневъ отъ Лѣсковецъ купуватъ имота и въздигатъ нова модерна мелница, която презъ 1895 год. продаватъ на фирмата Д. А. Буровъ & Сие отъ Горна-Орѣховица, следъ което мелницата наново се модернизира, увеличава й се капаситета и постепенно се приспособятъ нови уреди и машини, заслужено заема едно отъ най първитѣ мѣста на северна България.

Благодарение на всички тия технически приспособления, умела управа, тя е била добѣ оценена и въ вънкашнитѣ пазари, като е експортирелъ доброкачественитѣ си брашна въ Англия Турция и Египетъ и конкурирала съ одескитѣ финни качества, за което е й наградена съ златни и сребърни медали отъ петь всемирни изложения. Днесъ, въпрѣки общата стопанска криза, съ умѣние и стоицизъмъ, продължава да работи и се бори да преодолѣе индустриалнитѣ мжчнотии и запази спечеленото реноме и съ постоянство продължава създаването препитание на 32 постоянни работници.

При мелницата има специлна и отдѣлна небетчийска валцова мелница-инсталация, която бързо и чисто отслужва на близкитѣ села и прави отлично домашно брашно. Двигателната енергия е водна турбина система Е. Мюлхауптъ & Сие А. Д. отъ Русе, отъ 120 к. с. и дизелъ моторъ отъ първокласна швейцарска фирма отъ 130 к. с. Водичката тази енергия, комбинирано или по отдѣлно, може да работи и движи всички машини и градска мрежа електрическа инсталация за освѣтление.

Самата мелница Гиранъ и селцето още въ турско време сж играли едно голѣмо значение въ околията. Собственость на нѣкои си Решидъ бей, съ добъръ подреденъ чифликъ и харемска кула, гю еви градини лозя, огоени биволи, арабски коне и обучени ястреби за ловъ, разкошенъ и охоленъ животъ, кйто добре е описалъ Цани Гинчевъ въ своята книга Ганчо Косерката, легендаренъ борецъ и защитникъ на раята.

I българска фабрика за шевни конци

„ТРАПЕЗИЦА" А. Д.

Фабриката е основана въ 1910 год. отъ събирателното дружество г. г. Д-ръ Петковъ и съдружие Т. Кърджиевъ. Въ 1911 год, изгоря. Въ 1913 год. я събори землетресението. 1919 год. се преобръща въ днешната фирма.

Кожарска работилница

братя Т. Аврамови — Търново

Обработва местни овчи и кози кожи на мешинъ, хромови и бели (шайтии) фодри и марокинъ полуобработенъ Изработе ата стока се пласира въ България и чужбина. Фирмата е основана въ 1910 год. отъ 1923 г. е преместена въ собствено здание, дето обработката става машинно.

Важно за тия които не познаватъ още отъ Търновския окржгъ и царството фирмата

Георги Ставревъ

гр Горна-Орѣховица телефонъ 68 ул И. Вазовъ 5.

Представителства на Европейски и мѣстни фирми и търговия

Предлага по дневни борсови цени и взема ангажиментъ за доставяне отъ странство на всякакъвъ видъ стоки. Постояненъ фабриченъ складъ на долуозначенитѣ артикули: етеречни масла, фруктови есенции и парфюмерия, винарски артикули — химикали, безвредни органически бои, бонбонени и шоколадени машини и разни валъци и форми. Амбалажи: станиоли, пергаменти хартии, парафинани хартии цвѣтни и бѣли на листи и роли. Фото артикули — материяли отъ всички прочути марки въ свѣта: фотоапарати, фотохартия, бромови карти, газлихтови и дневни карти отъ всички марки, ролфилми, пакфилми, фотоплаки всички размѣри и качества и пр. такива. Прочутитѣ радиоапарати марка „Лумофонъ" — последня дума на радиотехниката за мрѣжата и за батерия за Ултра кжси, срѣдни и дълги вълни въ едно — Суперхитероидни идеално отдѣляне на станциитѣ — Одеколони мѣстни и европейски 30 вида отъ 80 лева дузина нагоре. Пудри, кремови и помади, тоалетни сапуни и обикновени пасти за зжби и др. чисто нови фабрики мѣстни и европейски. **Продажба на конкурентни цени.** Зъ въ брой и на кредитъ по споразумение.

Солидната **Горн. Орѣховска Популярна Банка** е истински крепитель на дребнитѣ сжществувания въ своя районъ.